

Regionala variationer mellan miljötilstånd

En utredning av skillnader i villkor för
dagvattenutsläpp för Stena Recyclings
avfallsanläggningar

Melina Borrebaeck

2014

Miljövetenskap

Examensarbete för masterexamen 30 hp

Lunds universitet

Regionala variationer mellan miljötilstånd

**En utredning av skillnader i villkor för dagvattenutsläpp mellan
Stena Recyclings avfallsanläggningar**

Melina Borrebaeck

2014

Examensarbete för masterexamen 30 hp, Lunds universitet

Intern handledare: Martijn van Praagh, Centrum för miljö- och
klimatforskning (CEC), Lunds universitet

Extern handledare: Hanna Modin, Sweco

Abstract

An environmentally hazardous activity, where surface water management exists, can be bound by Swedish law to apply for an environmental permit or has a duty to report its activity. In recent years, the environmental permitting regulations have undergone comprehensive changes where old practices and environmental quality standards are phased out and new ones introduced.

In this study, a previously unexplored field is being investigated, which is how county administrative boards and companies experience the change in the permitting regulation process. In order to clarify these issues, both county administrative boards and companies are incorporated in this study for both sides' view of the permitting process.

Stena Recycling, representing the Swedish companies in this study, have noticed that their waste facilities have received very different permit conditions in relation to the management and discharge of surface water in different parts of Sweden, despite the facilities undertaking similar activities. The aim of this study is to investigate the differences between the plants, and how that impacts their permits. This work will help both the county administrative government and the companies to understand each other better.

A case study of Stena's facilities has provided an understanding of the companies' current situation. It has been followed up by interviews with the county administrative boards to get a direct insight into their environmental permitting work. This study shows that there are regional differences between county administrative boards in how they manage and distribute environmental permits. This is something that the county administrative boards are aware of, and county administrative boards have now started to interact to develop a more united approach to the environmental permit application and consultation process. Factors like local conditions, environmental quality values and the status of receptors did not influence the permits conditions as had been anticipated.

Sammanfattning

Miljöfarlig verksamhet där dagvattenhantering förekommer är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt svensk lag. De senaste åren har detta tillståndssystem genomgått övergripande förändringar då gamla tillämpningar och villkorstyper fasats ut och nya tillkommit. Utfasandet av riktvärden till förmån för begränsningsvärden har inneburit att haltvillkor fått en ny innebörd jämfört med tidigare.

I detta arbete har ett tidigare ganska outforskat område utretts, nämligen hur länsstyrelser och företag upplever den ändrade tillståndsprocessen. Stena Recycling, som representerar svenska företag i detta arbete, har uppmärksammat att deras avfallsanläggningar runt om i Sverige har en stor spridning i hur hårda deras tillstånd är rörande hantering och utsläpp av dagvatten. Stena är intresserade av vad som påverkar tillståndens utformning. Syftet med detta arbete är att ta en närmare titt på hur tillstånd fungerar i praktiken igenom att inkludera både länsstyrelse och Stena. En fallstudie av Stenas anläggningar har givit en bild av företagets rådande situation, för att sedan följas upp av intervjuer med berörda länsstyrelser för att få en direkt inblick i deras arbete kring tillstånd.

Resultaten visar att det finns regionala skillnader mellan länsstyrelserna i hur de hanterar och beslutar i tillståndsärenden. Till exempel tyder resultaten på att villkoren för vilka föroreningsnivåer som får släppas ut i dagvatten från Stenas avfallsanläggningar är hårdare i Västra Götaland och Skåne än i Norrland och Kronobergs län. Variationen i tillstånd mellan länsstyrelser är något som länsstyrelserna själva är medvetna om, och nu samverkar de för att få en mer enad inställning till tillståndsutredningen. Faktorer som inför undersökningen antogs påverka besluten om tillstånd och de haltvillkor som sätts visade sig inte ha så stor betydelse. Exempel på sådana faktorer är lokala miljömål, miljö kvalitetsnormer och recipienttålighet. En annan upptäckt är att länsstyrelserna lägger väldigt stor vikt vid de inlämnade tillståndsförarbetena. Detta innebär att verksamhetsutövaren själv har stor påverkan på sitt tillstånd, vilket länsstyrelsen ibland undrar om verksamhetsutövaren känner till. Detta är oerhört viktig information för verksamheterna, vilket med deras visshet hade kunnat påverka tillståndsutredningen mycket. En bättre kommunikation och samverkan mellan länsstyrelserna och företagen hade behövts för att undvika de kunskapsluckor som identifierats i denna utredning.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Miljövetenskaplig relevans.....	2
2. Teori	4
2.1 Dagvattenutsläpp och recipienter.....	4
2.2 Tillståndsansökan för miljöfarlig verksamhet.....	5
2.2.1 Mark- och miljödomstolen, länsstyrelsen och miljöprövningsdelegationen	5
2.2.2 Ärendegång vid ansökan om tillstånd för B-verksamhet	6
2.2.3 Tillfälliga tillstånd.....	7
2.3 Begränsningsvärden ersätter gräns- och riktvärden	8
2.4 Miljökvalitetsnormer	9
2.5 Länsstyrelsen i Skånes checklista för vattenförvaltning	10
3. Metod	11
3.1 Förberedande inför arbetet.....	11
3.1.1 Kontakten med Sweco och Stena	11
3.1.2 Val av metod.....	11
3.2 Litteraturstudie.....	11
3.3 Fallstudie, en sammanställning av 16 anläggningar	12
3.4 Intervjuer med tre länsstyrelser	14
3.5 Avgränsningar.....	15
3.5.1 Arbetets ramar	15
3.5.2 Granskning av Stena recyclings anläggningar.....	15
4. Resultat och analys	16
4.1 Sammanställning av de 16 anläggningarna	16
4.2 Intervjusvar från länsstyrelserna	16
4.2.1 Frågor som länsstyrelserna tycker lika om	16
4.2.2 Frågor som länsstyrelserna tycker olika	20
5. Diskussion	26
5.1 Variation mellan länsstyrelserna	26
5.2 Begränsningsvärden.....	27
5.3 Övergången till de nya haltvillkoren	28
5.4 Samverkan mellan länsstyrelserna och företagen	31
5.5 Risk för subjektivitet?	31
5.6 Eventuella brister i arbetet.....	32
5.7 Miljövetenskaplig relevans.....	33
6. Slutsatser	34
7. Tackord	35
Referenser	36
Bilagor	38
Bilaga 1	38
Intervjufrågor till länsstyrelserna	38
Bilaga 2	40
Sammanställningen av de 16 anläggningarna	40

1. Inledning

En avfallsanläggning kan klassas som miljöfarlig verksamhet beroende på hur dess verksamhet ser ut. Det rättsliga begreppet miljöfarlig verksamhet, enligt 9 kap 1§ i Förordningen (1998:899) om miljöfarligverksamhet och hälsoskydd, behöver inte innebära att verksamheten är farlig för människor och miljö. Miljöfarlig verksamhet kan vara tillstånds- eller anmälningspliktig, enligt 9 kap. 6 § första stycket i förordningen. De senaste åren har det svenska tillståndssystemet genomgått förändringar då gamla tillämpningar och villkor fasats ut och nya tillkommit. Med avseende på utsläpp till vatten har riktvärden bytts ut mot begränsningsvärden, och deras innebörd har förändrats (Naturvårdsverket, 2003). I detta arbete ska ett outforskat område utredas, och för att få klarhet har både länsstyrelser och företag inkluderats för att få båda sidornas bild av tillståndprocessen. Stena Recycling representerar i detta arbete svenska företag, och deras avfallsanläggningar med dagvattenhantering har utretts.

Stena Recycling har uppmärksammat att deras avfallsanläggningar runt om i Sverige har olika villkor för hantering och utsläpp av dagvatten. Tillstånden kan vara väldigt olika avseende begränsningsvärden, riktvärden och utsläppsvillkor, trots att företaget upplever att de olika anläggningarna liknar varandra på många sätt. Företaget uppfattar att länsstyrelserna fattar olika beslut angående tillstånden, trots att det rör sig om liknande anläggningar. Stena Recycling är ett återvinningsföretag vars verksamhet grundades 1939. Som ett av Sveriges ledande företag inom återvinning har de nästintill 100 anläggningar runt om i landet. Varje år hanteras sammanlagt cirka 2,5 miljoner ton återvinningsmaterial i dessa anläggningar, och under verksamhetsåret 2012/2013 hade Stena en omsättning på cirka 6,4 miljarder kronor. Företaget tillhör moderbolaget Stena Metall, som är ett av de tre moderbolagen i Stenasfären (Stena recycling, 2014a). Företaget tar emot alla avfallslag (Stena Recycling, 2014b).

Stena är nu intresserade av ytterligare kunskap om vad som påverkar tillstånden, exempelvis hur begränsningsvärden behandlas i förhållande till deras verksamhet jämfört med hur riktvärden tidigare fungerat. Stenas intresse ligger i att få en förklaring till sina tillstånd då de upplever att vissa tillstånd är så stränga att de är osäkra på om de kommer kunna bedriva verksamhet, medan andra anläggningar helt saknar villkor om utsläppshalter. Det råder dessutom osäkerhet från Stenas

håll om länsstyrelsen ser till viss information i tillståndsansökan som Stena själva prioriterar och finner viktig. Det är ytterst väsentligt att tillståndsprocessen är tydlig och att både länsstyrelser och företag har klart för sig vad som efterfrågas i utredningen. Stenas anläggningar har granskats och de tillhörande länsstyrelserna har intervjuats gällande tillståndutdelning och deras syn på tillstånd. De stora skillnaderna anser Stena ligga i villkoren om utsläppsvillkor och utsläppshalter, samt att det tycks finnas en spridning mellan riktvärden, begränsningsvärden och provotider. Varje anläggning som tas upp i det här arbetet är B-verksamheter och har genomgått en tillståndsprovning som sker genom miljöprovningsdelegationen (MPD) vid länsstyrelsen i aktuellt län.

1.1 Syfte och frågeställning

Detta arbete ska utreda om tillstånden skiljer sig regionalt åt mellan anläggningar med samma sorts verksamhet, och om det i så fall går att identifiera några anledningar till det. Stena Recyclings anläggningar används i denna fallstudie för att kunna se om det finns någon variation mellan anläggningar i olika län, och vad som kan förklara skillnaderna. Syftet är att ta en närmare titt på hur tillståndsärenden fungerar i praktiken igenom att inkludera både länsstyrelser och Stena i undersökningen.

Målet är att komma fram till vad som skiljer sig mellan anläggningarna som påverkar tillstånden, huruvida det är dess utformning, och andra platsspecifika förhållanden, eller andra ännu okända skäl. Detta arbete kommer hjälpa både länsstyrelsen och företaget att förstå varandra, vilket kan underlätta för båda sidorna i kommande tillståndsutredningar.

Frågeställningen för detta arbete lyder:

- Finns det en regional variation i tillstånden som beror på länsstyrelserna?

1.2 Miljövetenskaplig relevans

Arbetet med tillstånd för dagvattenhantering har anknytning ända till de 16 miljömålen, då dagvattenhantering berör miljömål som: *Giftfri miljö*, *Ingen Övergödning*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Grundvatten av god kvalitet* och *God bebyggd miljö* (Miljömål 2014). Enligt Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 5§, är syftet med tillstånd av miljöfarlig verksamhet att skydda människors hälsa och miljön. Tillståndsprocessen är alltså väldigt betydande för miljöarbetet. Dagvattenhantering är en mycket viktig fråga då den kan komma att påverka många områden i samhället om misskött. Ponera att inga tillstånd med villkor

för dagvatten fanns, då skulle troligtvis vårt samhälle snabbt förorenas. Tillstånd för verksamhet med dagvattenhantering är mycket betydelsefullt för vår miljö då förorenade recipienter kan få stora konsekvenser för områden som mark, grundvatten och djur.

Det är väsentligt att belysa vad inom tillståndsprövningen som faktiskt påverkas av exempelvis lokala miljömål, miljö kvalitetsnormer (MKN) och recipienter för att se vilka beslut som tas utifrån ett miljöperspektiv. Genom att intervjua olika länsstyrelser kontrolleras om det nationellt finns en enighet kring vissa frågor, eller om länsstyrelserna tolkat tillstånden olika. Om länsstyrelserna och företagen inte är i samförstånd med varandra om hur tillståndsprövningen och dess egenskaper ser ut finns det ett stort problem med en otydlig tillståndsprocess.

2. Teori

Länsstyrelsen tar fram villkor för en verksamhet vid en tillståndsutredning genom att väga teknik, ekonomi och miljö (Svenskt vatten 2014). Villkor är ett lagstadgat värde som finns till bland annat för att kontrollera driften hos den miljöfarliga verksamheten och stämma av med verksamhetsutövaren att kraven om tillståndet följs (Bjällås 1996).

För att tydligare förstå hur villkoren kommer till måste begrepp som dagvatten, recipient och tillståndens ärendegång lyftas fram, liksom den modernisering som skett inom tillståndsprocessen där begränsningsvärden fått en ny roll.

2.1 Dagvattenutsläpp och recipienter

Det finns ingen definition av dagvatten i svensk lagstiftning, men det vatten som uppehåller sig tillfälligt på, och avrinner från, markytan kallas dagvatten. Exempelvis från hustak och asfalterade ytor vid en regnskur eller snösmältning. För att samla upp och transportera bort dagvatten finns det ledningsnät i de flesta städer, och dagvattnet samlas upp till exempel genom stuprör och brunnar (Dagvattenguiden 2014). Vid ett regnfall på en avfallsanläggning kan dagvattnet ta upp föroreningar från verksamheten. Detta förorenade dagvatten kan vanligen innehålla näringsämnen, metaller, syreförbrukande ämnen och organiska miljögifter, beroende på vad för slags anläggning det rör sig om. Föroreningarna i dagvattnet kan riskera att kringliggande vattendrag och mark förorenas. Därav finns det ofta villkor om lovliga utsläppshalter i tillstånden rörande kväve, BOD, COD, bly, järn, kadmium, koppar, zink med flera för anläggningarna (Naturvårdsverket 2014). Enligt Förordningen om miljöfarlig verksamhet (1998:899) framgår det att verksamheter som har utsläpp till mark, luft, grund- eller ytvatten ska vid bedömning av behovet av försiktighetsmått och villkor kontrollera vilka typer av föroreningar de släpper ut, och utifrån detta bildas villkor. I och med att dagvattenavrinning kan medföra spridning av föroreningar måste kringliggande recipienter hållas under kontroll. Detta för att inte förorenat dagvattnet ska kontaminera kringliggande miljö och vattendrag, vilket beroende på halter och ämnen kan ge stora effekter. Ett vattendrags kemiska sammansättning kan påverkas av avrinningsområdet. Att leda om det vatten som annars ingår i avrinningsområdet för att rensa kan även leda till att vattendragen förlorar sin naturliga vattenomsättning. En följd av detta kan bli en försämrad vattenkvalitet. Förutsättningarna för

recipienterna varierar bland annat beroende på deras storlek och lokalisering, där till exempel städer och friluftsområden ger väldigt olika effekter. Allt detta innebär att om man vill veta hur hårt belastad en recipient är så måste den totala belastningen beräknas fram på avrinningsområdet, där avrinningsområdets storlek samt den kringliggande markanvändningen spelar in (Stockholm vatten 2014).

2.2 Tillståndsansökan för miljöfarlig verksamhet

I Sverige måste verksamheter som klassas som miljöfarlig verksamhet och har en viss omfattning anmäla sin aktivitet eller ha tillstånd, enligt Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kapitel 6§. Detta sker till den myndighet eller kommun som har den operativa tillsynen över verksamheten. Vid anläggning av en ny verksamhet ska, enligt 9kap. 6§ miljöbalken (MB), verksamhetsutövaren ha tillstånd för att kunna utöva sin verksamhet om den ska släppa ut avloppsvatten, anlägga eller driva fabriker, driva miljöfarlig verksamhet, släppa ut eller lägga upp fast avfall, släppa ut eller lägga upp andra fasta ämnen i de fall åtgärden eller verksamheten har beteckningen A eller B i bilagan till förordningen. Både nya och befintliga verksamheter är tillståndspliktiga, och om verksamheten ändras kräver detta allt som oftast en ny tillståndsprövning eller anmälan. Om en verksamhet bedriver miljöfarlig verksamhet och går under 9 kap 6§ MB säger förordningen (1998:899) att tillståndsansökan lämnas in antingen till mark- och miljödomstolen eller till länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolen ska pröva tillståndsfrågorna rörande verksamheten om den är en A-anläggning, för B-anläggningar ska miljöprövningsdelegationen inom länsstyrelsen pröva verksamheten, och om det rör sig om en C-anläggning krävs endast en anmälan till kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd. (Naturvårdsverket, 2003)

2.2.1 Mark- och miljödomstolen, länsstyrelsen och miljöprövningsdelegationen

I Sverige finns det totalt fem mark- och miljödomstolar, de prövar mål rörande exempelvis:

- mål om tillstånd till miljöfarliga verksamheter som i bilagan till Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har beteckningen A (ofta kallade "A-verksamheter" eller "A-anläggningar").
- mål enl. 24 kap. 3 § MB om återkallelse eller förbud mot fortsatt verksamhet (A-verksamhet), samt
- mål enl. 24 kap. 5-8 §§ MB om omprövning som avser A-verksamheter.

(Naturvårdsverket, 2003)

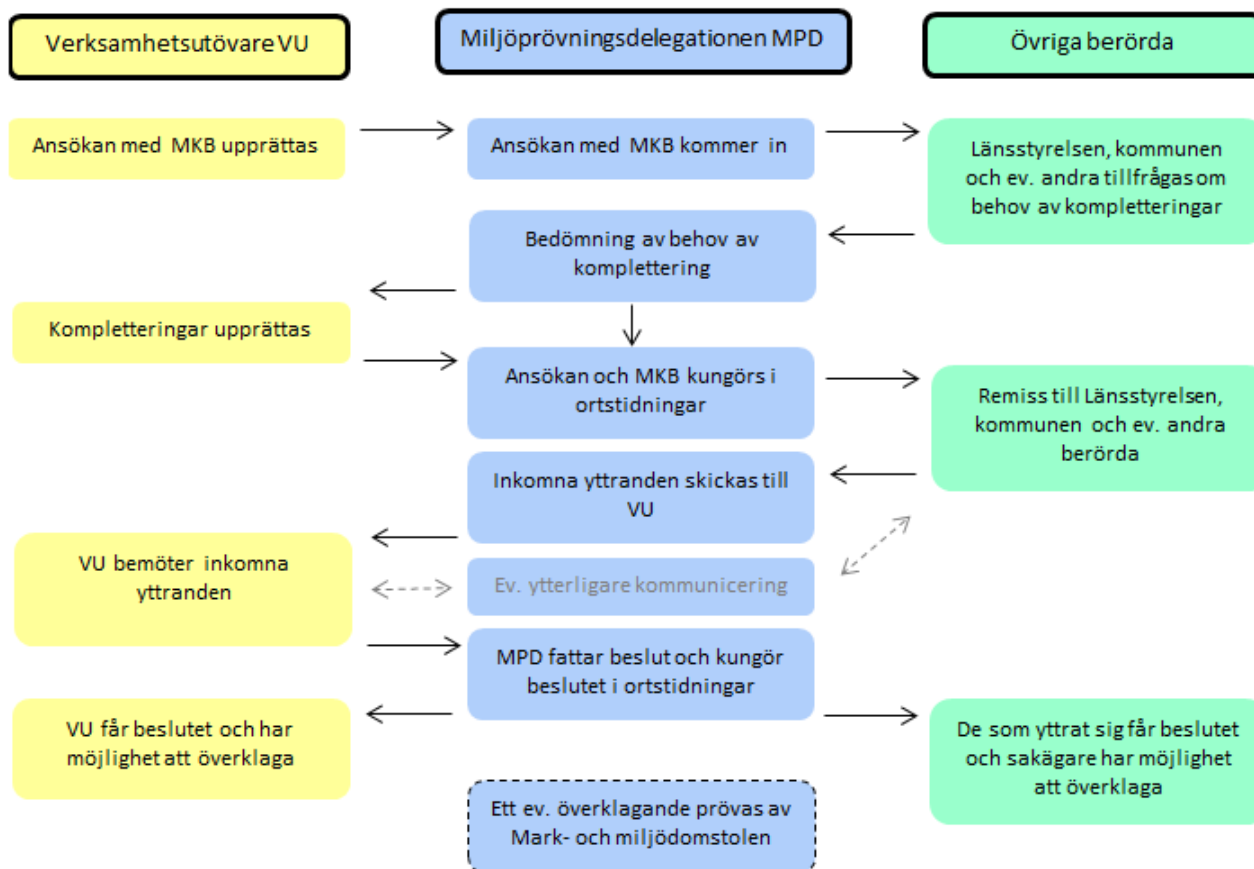
I Sverige finns totalt 12 miljöprövningsdelegationer i olika länsstyrelser, och de ska bestå utav en ordförande och en miljösekreterare, enligt SFS (1998:899). Det är endast ordförande och miljösekreterare som deltar i MPD:s beslut (Naturvårdsverket, 2003). Att prövningen endast finns i 12 län av landets 21 län innebär att vissa länsstyrelser ansvarar för intilliggande läns miljöprövningar. MPD är självständig i sitt beslutstagande (Länsstyrelsen i Östergötland 2014).

2.2.2 Ärendegång vid ansökan om tillstånd för B-verksamhet

Verksamhetsutövaren ska hålla ett tidigt samråd med länsstyrelsen, kommunens miljönämnd och särskilt berörda innan ansökan skickas in, 6 kap. 4 § MB. Inför samrådet har de ovanstående tidigare fått ut förarbete om vad den planerade verksamheten kommer ligga och vilken påverkan den beräknas ha på miljön. Efter det tidiga samrådet skicks tillståndsansökan tillsammans med en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) in till länsstyrelsen. Syftet med kravet om MKB är att den ska belysa direkta och indirekta effekter som en verksamhet kan innebära för bland annat djur, människor, vatten, mark, kulturmiljö och växter (6 kap. 3§ MB). På samrådet ska alla informeras om vad som planeras, vilken miljöpåverkan detta kan medföra och de berördas åsikter ska lyftas fram. Ansökan ska lämnas in skriftligen till länsstyrelsen i det län där verksamheten kommer vara aktiv. Den ska enligt miljöbalken innehålla information om verksamheten och den planerade driften, som exempelvis tekniska beskrivningar, uppgifter om utsläpp och MKB om det krävs (Naturvårdsverket 2003).

När ansökan kommit in till länsstyrelsen tilldelas ärendet en miljöhandläggare som kommer sköta tillståndsutredningen. Den beslutande makten i ärendet är MPD. Länsstyrelsen granskar ansökan och den tillhörande MKB:n och tar ett beslut om den är fullständig. Om de finner att de behöver mer information och detaljer skickas ansökan och MKB på en kompletteringsrunda tillbaka till verksamhetsutövaren. Ärendet skickas även vidare från länsstyrelsen till kommunens miljöförvaltning för en andra åsikt rörande om ärendet behöver kompletteras. Ansökningsprocessen går sedan vidare och ansökan kungörs så att allmänheten, som kan komma att beröras av tillståndet, får chans att påverka i utformning av beslutet. Det är dock fler som ska yttra sig i ärendet och ansökan skickas därför också på remiss till kommunens miljönämnd. Den sökanden får sedan möjlighet att bemöta de olika yttrandena som har kommit in. När remisstiden gått ut sammanställs ett yttrande från miljöhandläggaren med ett förslag till beslut som skickas till den sökanden som kan lämna synpunkter. Det slutgiltiga beslutet om tillståndet tas av länsstyrelsens MPD. Beslutet anger huruvida tillstånd ges, vilka villkor som medföljer och om den inlämnade MKB:n godkänns. Beslutet skickas både till sökanden, och andra som har yttrat sig under tillståndsprövningens gång,

för att slutligen kungöras för allmänheten. Den som ansöker om tillstånd, eller andra berörda, kan överklaga beslutet. I figur 1 illustreras hela ärendegången (Länsstyrelsen i Skåne 2014).

Figur 1 visar ärendegången för tillståndsökning för miljöfarlig verksamhet (Länsstyrelsen i Skåne 2014).

En del av tillståndsprövningen är att verksamheten ska bedömas avseende på om bästa tillgängliga teknik används och på hur verksamheten kommer att påverka sin omgivning och miljön.

Tillståndet kommer att kombineras med villkor gällande exempelvis utsläpp, avfall och buller som kan påverka miljön i anslutning till verksamheten (Länsstyrelsen i Östergötland 2014).

2.2.3 Tillfälliga tillstånd

En miljöfarlig verksamhet kan under ett tidsbegränsat tillstånd få bedriva sin verksamhet (16 kap 2§ 1st MB). Vad verksamheten kan vinna på genom att använda sig av tillfälliga tillstånd är att verksamheten med jämna mellanrum kommer prövas och dess villkor kan uppdateras. Det finns även möjlighet att uppdatera villkoren beträffande vad som anses vara bästa möjliga teknik och kunna implementera denna på verksamheten. Enligt ett uttalande av miljööverdomstolen ska tillstånd i större utsträckning än tidigare kunna tidsbegränsas. En förklaring till denna trend är att våra miljökrav uppdateras beroende på teknikens utveckling och nya upptäckter, dock är det stora

verksamheter med en stor miljöpåverkan som bör tillämpa de tillfälliga tillstånden. (Naturvårdsverket, 2003)

2.3 Begränsningsvärden ersätter gräns- och riktvärden

Begränsningsvärden, gränsvärden och riktvärden är alla kvantitativa krav som en verksamhet måste följa om det ges i ett tillstånd, exempelvis i form av ett villkor om utsläppshalter. Utvecklingen av villkor gällande begränsningsvärden och dess användning inom tillstånd har Mark- och miljööverdomstolen arbetat fram och 2009 kom reformen (Naturvårdsverket 2014b).

Den nya strukturen i tillstånd, där begränsningsvärdet har ersatt de gamla haltvillkoren riktvärde och gränsvärde, innebär en helt ny innebörd för begreppen. Ett satt gränsvärde får verksamhetsutövaren inte överskrida, och om det sker är detta direkt ett villkorsbrott och kan vara straffsanktionerat (Bjällås 1996). Gränsvärden har dock av tidigare praxis reserverats för speciella tillfällen då skyddsbehovet bedömts vara i extra behov (MÖD 2009:9). Det är, på grund av den strängare hållningen kring gränsvärden, viktigt att verksamhetsutövaren kan klara av att hålla sina tilldelade villkor. För att underlätta kan därför villkoren komma att sättas något högre än den generella utsläppsnivån som förekommer hos verksamheten som en säkerhetsåtgärd (Regeringen 1997). Ett satt riktvärde får inte heller överskridas av verksamhetsutövaren men då riktvärden saknar grund i lagtext är det inte straffsanktionerat som vid överskridandet av gränsvärden (Regeringen 1980). Det som blir följden om ett riktvärde överskrids är att verksamhetsutövaren blir skyldig att korrigera överskridandet samt vidta åtgärder för att förhindra att överträdelsen sker igen. Det är först om verksamhetsutövaren inte fullföljer sina skyldigheter för överskridandet som rättsliga åtgärder vidtas och utdelning av straff blir aktuellt (Bjällås 1996). Att riktvärdena inte är straffsanktionerade är till för att ge verksamhetsutövaren en varning innan överträdelsen går vidare till allvarigare rättsliga följder (Regeringen 1980). Riktvärden lämpar sig för en kortare tids kalibrering av ett lämpligt villkor, och bör således följas upp och bytas ut av ett gränsvärde. Ett bra exempel på detta är vid prøvotidsförordnanden (Regeringen 1997).

År 2009 kom begränsningsvärden in i tillståndprocessen och ersatte gräns- och riktvärden. Om en verksamhet överskrider ett begränsningsvärde kan detta få mycket allvarliga konsekvenser. Begränsningsvärden ska enligt Mark- och miljödomstolen vara tydliga och innehålla åtgärder som visar hur en verksamhet ska agera för att kunna klara av villkoren. Att villkoren måste vara väldigt

tydliga och klara i sina budskap är för att överskridande av begränsningsvärde är ett villkorsbrott och är straffsanktionerat (MÖD 2009:2). Begränsningsvärden har alltså samma innebörd som gränsvärdena tidigare haft, men skiljer sig markant från riktvärdena. Vad som är viktigt och grundläggande beträffande villkoren är att de är rättssäkra och tydliga med innebörden, och vad som krävs av verksamhetsutövaren. De ska vara tydliga så det inte råda tvivel om när ett villkor överskrids (Naturvårdsverket 2014b).

Inga utredningar, rapporter eller vetenskapliga artiklar har kunnat finnas om hur användandet av begränsningsvärden har kommit att påverka tillståndprocessen och utdelning av tillstånd. En del examensarbeten ((Zellmer 2012) och (Heimeryd 2014)) går att hitta, men inga utförligare undersökningar eller uppföljningar finns om följderna av denna reform. I Zellmers examensarbete handlar om vilka följder som begränsningsvärden har haft för utsläpps- och bullervillkor när rikt- och gränsvärden fastsatts ut. Studien utredde vilka konsekvenser det nya haltvillkoret fått, och även hur rättssäkra villkor skall formuleras. Med rättssäkra villkor syftar Zellmer på att de ska vara tydliga för verksamhetsutövaren och även överkomliga att följa när verksamheten är igång (Zellmer 2012). Heimeryds examensarbete utredde hur begränsningsvärden formuleras och huruvida riktvärden bör återinföras igen som haltvillkor. Detta då utfasningen av riktvärden har medfört att övergången att formulera begränsningsvärden istället för riktvärden ställt till med problem. Heimeryd anser att riktvärden bör återinföras igen i tillståndssystemet (Heimeryd 2014).

2.4 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten finns till för att kunna ange miljökvaliteten hos olika sorters recipienter, och fastställs av föreskrifter från regeringen. Det kan röra recipienter så som mark och vatten inom en viss geografisk lokalisering, exempelvis kan de gälla en skog, eller flera skogar. Normerna kan utvecklas antingen för att ta itu med rådande miljöproblem, eller för att förebygga kommande. De utvecklas om det finns orsak att anmäla en lägsta godtagbar miljökvalitet, som fastställs utefter vad miljö och människa kan tåla. Andra faktorer som ekonomi och teknik ska inte sätta ramarna för miljökvaliteten, utan de kan istället användas för att planera vilka åtgärder som är rimliga att vidta. (Naturvårdsverket, 2003)

2.5 Länsstyrelsen i Skånes checklista för vattenförvaltning

Länsstyrelsen i Skåne har en checklista som hjälpmedel för framtagande av MKB eller ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet för vattenhantering. Syftet med denna checklista är att uppnå en utförlig och detaljerad MKB eller ansökan för att effektivisera prövningsprocessen och underlätta för länsstyrelsen. Checklistan kan även fungera som handläggarsöd. På så sätt blir prövningsprocessen mer effektiv. Det finns alltså en, enligt Länsstyrelsen i Skåne, rekommenderad metod som verksamhetsutövaren bör gå igenom. Checklistan innehåller en lista på aspekter som ska inkluderas i ansökan, förslag på villkor, hur kontroller/övervakning av recipient bör utföras. (Länsstyrelsen i Skåne 2012)

3. Metod

3.1 Förberedande inför arbetet

3.1.1 Kontakten med Sweco och Stena

Sweco har varit den som förankrat kontakten med Stena, som i sin tur har skickat sina utvalda anläggningars tillståndsbeslut. Tidigt hölls möten med Sweco och Stena för att bestämma ramarna för detta arbete, och möten med Sweco har fortsatt genom hela arbetet. Under våren har kontinuerliga telefonmöten även hållits med Stena där avstämningar och uppdateringar kring arbete förekommit.

3.1.2 Val av metod

- En litteraturstudie lade grunden till arbetet för att få en inblick i ämnet och för att kunna analysera de kommande frågorna och svaren från länsstyrelserna och Stena.
- Tidigt togs beslutet om att göra en fallstudie då det var en beskrivande undersökning av en nulägessituation som efterfrågades av Stena (Höst, M. et al, 2006).
- För att få länsstyrelsernas åsikter om tillståndsprövningar bokades intervjuer med de länsstyrelser som slutligen skulle representera tre av Sveriges länsstyrelser. För intervjufrågor se bilaga 1.

3.2 Litteraturstudie

När ramarna var satta för arbetet genomfördes en litteraturstudie. Domar, tillstånd för Stenas anläggningar, naturvårdsverkets handböcker om tillstånd, miljöbalken, och publikationer från länsstyrelser har lästs och använts för att kunna analysera resultaten i utredningen. Endast material från erkända, trovärdiga myndigheter eller organisationer har använts. Så långt som möjligt har originalkällan använts, vilket i det här arbetet ofta innebär juridiska texter. Vissa uppgifter är granskade genom att miljöbalken och dess förordningar har studerats för att säkerställa vissa fakta. Med hjälp av Kristina Arnebrant, bibliotekarie vid Biologibiblioteket vid Lunds universitet, har artikelsökningar utförts men det hittades inte några vetenskapliga artiklar på detta ämne.

3.3 Fallstudie, en sammanställning av 16 anläggningar

Valet att göra en fallstudie gjordes då denna metod är beskrivande för den rådande situationen och ger möjlighet att analysera nuläget (Höst, M. et al, 2006). Från de cirka 20 tillstånd som Stena bistod med användes slutligen 16 i utredningen, se tabell 1. Ett kriterium för att välja ut de deltagande anläggningarna var att de skulle ha relativt nya tillstånd, alla tillstånd är från tidigast 2009 med ett undantag där anläggningen var inne i en pågående tillståndsprövning. Ett annat kriterium var att anläggningarna ska tillhöra olika länsstyrelser för att se hur länsstyrelserna förhåller sig till varandra, men för att en länsstyrelse skulle vara aktuell att ingå i utredningen skulle minst 2-3 av Stenas aktuella anläggningar tillhöra den. Jenny Åstrand, kontaktperson för detta arbete på Stena, var den som presenterade möjliga anläggningar att studera. Detta var för att se om det finns ett samband mellan anläggningarna inom samma länsstyrelse.

Tabell 1 visar de 16 anläggningarna indelade efter länsstyrelse. Det finns både en intern och extern spridning mellan länsstyrelserna med undantag för de sista sex anläggningarna i tabellen. De gult markerade anläggningarna är de tre som valdes att representera länsstyrelserna.

Anläggning	Län	Miljöprövningsdelegation
Parthall 1:1	Västra Götaland	Västra Götalands län
Kaminen 1	Västra Götaland	Västra Götalands län
Hevea 5	Västra Götaland	Västra Götalands län
Göteborg Sävenäs 169:2, 747:116, 747:123, 747:134, 747:207	Västra Götaland	Västra Götalands län
Fyllinge 20:426	Halland	Hallands län
Kulan 2	Halland	Hallands län
Signalen 14	Halland	Hallands län
Bunkagården Västra 2	Skåne	Skåne län
Holje 6:216	Skåne	Skåne län
Traversten 3	Skåne	Skåne län
Slätvaren 2 och 5	Jönköping	Östergötland
Trucken 1 och 2	Västerbotten	Västerbottens län
Kalkatorp 1:9-13	Kronobergs län	Kalmar län
Söderåsen 8:2 och 8:3	Västernorrlands län	Västernorrlands län
Öjebyn 11:43 och 33:268	Norrbottnen	Norrbottens län
Vivstamon 1:26 och 1:55	Västernorrlands län	Västernorrlands län

För de 6 sista anläggningarna i tabellen förmedlade av Stena fanns inga som tillhörde samma länsstyrelse, utan de fick gemensamt representera norra Sverige. Samtliga anläggningars tillstånd

sammanställdes till en Excel-fil där villkoren för utsläppshalter jämfördes, för en komprimerad version se tabell 3 och 4 i bilaga 2. I tabellerna i bilaga 2 har även aspekter som storleken på anläggningen och typ av villkor inkluderats. Tanken med detta är för att se om länsstyrelserna skiljer sig åt eller ej.

De komprimerade tabellerna 3 och 4 i bilaga 2 fungerade som underlag vid jämförelse av tillstånden. Ur dessa tabeller valdes sedan tre anläggningar från olika länsstyrelser ut för att slutligen intervjuas. Bland de tre anläggningarna som valdes har två anläggningar har fått hårdare tillstånd än den tredje. De utvalda anläggningarnas tillhörande länsstyrelser har sedan kontaktats för intervju med miljöhandläggaren från de utfärdade tillstånden ifråga. De tre anläggningar som valdes (se tabell 1) ut för att representera Länsstyrelsen i Skåne, Länsstyrelsen i Västra Götaland och Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Dessa tre länsstyrelser valdes för att få ett geografiskt perspektiv på tillstånden. Antalet tre sattes för att fler inte skulle ha rymts inom arbetets tidsram, och färre hade varit för få för att kunna jämföra och få en eventuell variation mellan länsstyrelserna geografiskt. Initialt eftersträvades att välja ut en anläggning från Norrland, med det visade sig att alla som agerat handläggare på de nordligare tillstånd som fanns med i utredningen lämnat sin gamla plats på länsstyrelsen och bytt jobb. Detta var fallet för de första tre anläggningarna i norra Sverige som kontaktades, och därför fattades beslutet att kontakta Länsstyrelsen i Kronobergs län istället. När Länsstyrelsen i Kronobergs län visade sig vara intresserad av att delta i intervjun blev de den tredje Länsstyrelsen som fick representeras i utredningen. Det är dock så att Kronobergs läns tillstånd liknade tillstånden från norra Sverige, med det hade inte varit ett alternativ att lägga till fler anläggningar och länsstyrelser i tabellen. Anläggningarna och den tillhörande länsstyrelsen valdes ut i samråd med Sweco och Stena. De utvalda anläggningarnas tillhörande länsstyrelser har sedan kontaktats för intervju. Länsstyrelsen i Skåne och i Västra Götaland representerar länsstyrelser med strängare tillstånd då deras anläggningar har strängare haltvillkor i sina tillstånd, medan anläggningen från Länsstyrelsen i Kronobergs län har färre och mindre stränga haltvillkor i sitt tillstånd.

3.4 Intervjuer med tre länsstyrelser

De tre handläggarna som varit med och utfärdat tillståndet för de tre anläggningarna som valdes ut för att representera olika länsstyrelser kontaktades för att intervjuas i början av mars 2014. I tabell 2 nedan presenteras dessa intervjupersoner med tillhörande länsstyrelse. Då handläggaren på Länsstyrelsen i Västra Götaland inte kunde nås, intervjuades istället ordföranden från MPD som varit delaktig i samma tillståndsansökan.

Tabell 2 visar de tre personerna som intervjuades från respektive länsstyrelse. Varje intervju har fått representera respektive länsstyrelses inställning till tillståndutredningen. De som intervjuas har varit delaktiga i de beslut om tillstånd från den anläggningen som återfinns i vald kommun i respektive länsstyrelse.

Representant	Länsstyrelse	Kommun där Stenas anläggning är belägen
Frida Vilhelmsson	Skåne	Olofström
Martin Jansson	Västra Götaland	Göteborg
Kristina Reeves	Kronobergs län	Alvesta

Först kontaktades samtliga som skulle intervjuas per telefon, och ett telefonmöte för själva intervjun bokades att hållas den 24 mars 2014 för samtliga länsstyrelser. Sedan skickades intervjufrågorna till de berörda för att de skulle ha hunnit tänka igenom och formulera eventuella svar. Frågorna skickades cirka en vecka innan intervjuerna hölls. Alla länsstyrelser var villiga att delta i telefonintervju utom Länsstyrelsen i Skåne som föredrog att skicka skriftliga svar. Därför genomfördes ingen telefonintervju med handläggaren från Skåne, utan i det fallet baserades arbetet på de skriftliga svaren. Intervjufrågorna togs fram i samråd med Sweco och Stena för att få med det som Stena tyckte var viktigt att få svar på. Intervjuerna gick ut på att få länsstyrelsernas åsikt om hur tillståndsprövningarna går till. I bilaga 1 kan samtliga intervjufrågor skådas.

Val av metod för telefonintervjuerna var en öppet riktad intervju med förutbestämda frågor där handläggarna tilläts sväva ut om de frågor de ville berätta extra om. Intervjuerna spelades in med den intervjuades godkännande och anteckningar togs även under tiden (Höst, M. et al, 2006). Efter intervjuerna transkriberades svaren med hjälp av ljudinspelningen och skickades till respektive länsstyrelse för godkännande. Detta för att undvika att missförstånd uppstår under intervjun, samt att länsstyrelserna skulle känna sig rättvist citerade. Länsstyrelserna skickade tillbaka sitt godkännande på de nedskrivna intervju svaren i början av april (2014) och intervjuerna kunde börja analyseras. Resultaten från samtliga länsstyrelser analyserades genom att svaren jämfördes mellan länsstyrelserna. Frågorna delades upp efter hur länsstyrelserna svarat på frågorna och ett mönster av där länsstyrelserna tyckte lika/tyckte olika började träda fram.

3.5 Avgränsningar

3.5.1 Arbetets ramar

Det är endast villkor för utsläpp av dagvatten från avfallsanläggningar som behandlas i detta arbete. I utredningen kommer endast ett företags anläggningar att granskas. Fler företag med olika arbetsmönster hade kunnat ge andra resultat.

Industriutsläppsförordningen (IED, 2013:250) har kommit upp i intervjuer med länsstyrelser, men förordningen utreds inte närmare utöver detta.

3.5.2 Granskning av Stena recyclings anläggningar

Valet av Stena Recycling har skett genom att Sweco har förmedlat kontakten med det företaget. Alla avfallsbehandlingsanläggningar inom Stenakoncernen har inte studerats utan 16 anläggningar har valts ut att ingå i denna undersökning. Ett urval har skett då alla Stenas anläggningar inte skulle rymmas inom arbetets tidsram. De 16 utvalda anläggningarna återfinns i metoden.

Det är endast anläggningar med nyare tillstånd som har inkluderats i denna utredning. För varje länsstyrelses område som lades till i utredningen skulle det finnas i alla fall 2-3 anläggningar inom denna länsstyrelse. Anläggningarna ska tillhöra olika länsstyrelser för att se hur länsstyrelserna förhåller sig till varandra, och om det finns likheter mellan de villkor som delas ut av samma länsstyrelse. Det är tillstånd gällande dagvattenutsläpp och dess halter som är det som jämförts anläggningarna emellan. Recipienterna för varje anläggning har inte utretts något ytterligare än att de nämns i det insamlade materialet om anläggningarna. Deras egenskaper hann inte utredas något mer är så.

4. Resultat och analys

4.1 Sammanställning av de 16 anläggningarna

En sammanställd tabell över de 16 anläggningarna åskådliggör tydliga regionala skillnader i tillstånden, en komprimerad version av tabellen går att se i tabell 3 och 4 i bilaga 2. Sammanställningen, i tabell 3, visar att faktorer som storlek på anläggningarna inte är en förklaring till varför anläggningarna varierar i sina tillstånd. Anläggningarna som tillhör samma länsstyrelse är likartade i sina tillstånd om haltvillkor. I sammanfattningen, se tabell 4, syns att vissa länsstyrelser tycks generellt ge låga haltvillkor (Länsstyrelserna belägna i Norrland och Länsstyrelsen i Kronobergs län), och vissa länsstyrelser tycks generellt ge strängare villkor (Länsstyrelsen i Skåne och Västra Götaland). Tabell 4 visar även på att Länsstyrelsen i Kronobergs län liknar de länsstyrelser som finns representerade från Norrland i hur haltvillkor har delats ut. Länsstyrelsen i Kronobergs län har i princip inte satt några haltvillkor alls, och de som finns är högre än exempelvis de som föreskrivits på anläggningar från Länsstyrelsen i Skåne. Anläggningarna i Skåne och Västra Götaland skiljer sig generellt mot anläggningarna som är lokaliserade norrut genom att de har strängare villkor.

4.2 Intervjusvar från länsstyrelserna

4.2.1 Frågor som länsstyrelserna tycker lika om

När en miljöfarlig verksamhet med uppkomst och utsläpp av dagvatten ska söka tillstånd – vilka miljörisker vill man då främst minimera med avseende på dagvatten? *Exempelvis recipienter, energiförbrukning vid rening, resursförbrukning vid rening m.fl.*

Svar: Inställningen hos samtliga länsstyrelser är att undvika att det ens från början uppstår en föroreningssituation, främst ska miljön och recipienten skyddas. Detta ska ske genom åtgärdsprogram och villkor på utsläpp. Varje situation kräver en utvärdering vad verksamhetens utsläpp är och hur de ska stoppas.

Analys: Samtliga länsstyrelser tycks prioritera att skydda recipienten.

Under en tillståndsutredning, tittar man då på vad andra liknande verksamheter i området har fått för villkor och tillstånd? Vägs de in i beslutet?

Svar: Samtliga länsstyrelser diskuterar att om det finns fler bidragande utsläppskällor till en recipient så tas det i beaktande, men generellt sker bedömningen i varje enskilt fall. Länsstyrelsen i Västra Götaland uttrycker det som att ”det finns ingen ”copy-paste” när det kommer till villkor” så andra kringliggande verksamheters villkor är inget som påverkar vad en ny verksamhet får för villkor. De får medhåll från Länsstyrelsen i Kronobergs län, medan Länsstyrelsen i Skåne säger att:

”..det kan göras om verksamheterna är likvärdiga, och jämförbara med samma recipientförhållanden m.m.. Men bedömningen sker i varje enskilt fall.”

Länsstyrelsen i Skåne påpekar att andra anläggningar kan ha gamla tillstånd och föråldrade reningstekniker.

Syftet ska alltid vara att minimera sina utsläpp så mycket som möjligt, och inte släppa ut mer än vad som behöver. Det verkar finnas en inställning att vid fler verksamheter på ett område så vill man se till recipientens bästa och därför inte släppa ut så höga halter, men det utgår inte från ett resonemang om vad recipienten tål. Enligt Länsstyrelsen i Västra Götaland anser man att i storstadsområden är det ju omöjligt att jämföra en massa anläggningar och diffusa utsläpp för att försöka komma fram till vad en verksamhets utsläpp kan vara.

Analys: Det verkar alltså inte finnas någon större nackdel med att dela recipient, geografiskt område, då en annan verksamhets hårda tillstånd inte automatiskt måste gälla för ens egen. En separat utredning kommer i vilket fall att ske. Det som länsstyrelserna inte verkar praktisera är att titta på bakgrundshalter i recipienten, eller undersöka hur många verksamheter som delar på samma recipient genom att använda schablonvärden. Länsstyrelsen i Västra Götaland anser att om man tar Göta älv i deras exempel, så är det omöjligt att beräkna vad en anläggning skulle kunna släppa ut i förhållande till alla andra då det förekommer diffusa utsläpp som ej går att spåra alla gånger. Det finns för många som delar på samma recipient. De håller med om att det finns en del standardvillkor och standardvärden. Meningen med dessa är att de erfarenhetsmässigt inser att ”på den här nivån kan de ligga”, där det inte finns risk för att det ska bli toxiskt eller en allt för stor påverkan på miljön. Detta tillvägagångssätt känns tvivelaktigt beroende på hur mycket de faktiskt undersöker inför varje bedömning. Det kan antingen vara en väl utförd bedömning, eller en ovetenskaplig uppskattning utan en djupare platsspecifik

bedömning. Denna bedömning tros dock komma efter att verksamhetsutövaren presenterat vad som är rimligt enligt deras beräkningar som bör ge länsstyrelsen en fingervisning som bör tas med i deras beslutsfattande.

Finns det något standardiserat tillvägagångssätt ni förmedlar till verksamhetsutövaren angående vilket underlag som de bör lämna in? Har ni mallar, checklistor, samråd?

Svar: Alla länsstyrelserna hänvisade till att det finns uppgifter som bundet av lagen måste finnas med när man söker om tillstånd. Dessa måste finnas med för att en utredning ska ske, om verksamhetsutövare har missat något eller länsstyrelsen finner att de behöver fler detaljer så kan kompletteringsuppgifter behöva lämnas in vilket inte är ovanligt. Länsstyrelsen har även några listor som verksamhetsutövaren kan gå igenom och se till att allt väsentligt är med innan ansökan skickas in.

Analys: Ansvaret ligger alltså främst på verksamhetsutövaren som enligt lag ska samla in viss information som ska finnas med i ansökan. Om det skulle saknas någon information kommer länsstyrelsen att be om kompletteringsunderlag. Länsstyrelsen i Kronobergs län påpekar att länsstyrelserna säkert kan bli mycket bättre på att hjälpa verksamhetsutövaren med förarbetena, och att ett större stöd kan utvecklas för verksamhetsutövaren från början.

Vad anser ni är bästa tillgängliga teknik vid hantering av dagvatten?

Svar: Alla svarade att det varierar från fall till fall. Både Länsstyrelsen i Västra Götaland och Kronobergs län nämnde dock oljeavskiljare som vanligt förekommande när man sätter villkor. Länsstyrelsen i Skåne hänvisade till ”*Reference Dokument on Best available Techniques for the Waste Treatments Industries*”(EU 2006). Där finns listat olika s.k. BAT-slutsatser om vad som är bästa tillgängliga teknik.

Analys: Det generella intrycket från länsstyrelserna var att bästa tillgängliga teknik beror på de platsspecifika förutsättningarna.

Hur tror ni att tillstånden kommer förändras i framtiden? Kommer begränsningsvärdena att få en annan roll? Ser ni några trender i villkorens konstruktion?

Svar: På denna fråga hade länsstyrelserna lite svävande svar. Både Länsstyrelsen i Skåne och i Västra Götaland påpekade att begränsningsvärdena är här för att stanna, och Länsstyrelsen i Kronobergs län tror inte att villkoren i tillstånden kommer bli mindre stränga.

Länsstyrelsen i Västra Götaland nämnde att det finns ett EU-organ som bestämmer BAT-slutsatser för olika branscher där det är beslutat gränsvärden ska införas i förordningar och oavsett vilka villkor som vi i Sverige skriver i våra tillstånd så måste de gränsvärden som finns i industriutsläppsförordningen följas. Det går nu, enligt Länsstyrelsen i Västra Götaland, en trend i att föreskriva begränsningsvärden i generella normer istället för varje enskilt tillstånd gällande utsläpp. Det kräver att man har en slutsats om bästa möjliga teknik för en viss verksamhet och bransch. Men att denna metod ska fortsätta utvecklas inom tillstånden i Sverige i framtiden är endast spekulationer från Länsstyrelsen i Västra Götalands sida.

Analys: Tillstånden kommer alltså troligtvis bli ännu mer strama och begränsningsvärdena kommer fortsätta att användas. Enligt Länsstyrelsen i Västra Götaland kommer industriemissionsdirektivet påverka tillstånden allt mer.

Hur bedömer ni drifterfarenheter vid framtagande av slutliga villkor? Framgår det ofta om de är representativa? Hur behandlas drifterfarenhet jämfört med andra faktorer?

Svar: Samtliga länsstyrelser ansåg att detta är något som inkluderas in i en samlad bedömning, men att det slutliga villkoret inte ska påverkas av vad som skett tidigare. En verksamhet ska utvärderas från sin nuvarande situation och då väga in vad som är ekonomiskt möjligt och tillgängligt. De får ingen snålskjuts på att de gjort tidigare förbättringar, men drifterfarenheter är viktigt!

Analys: Det ska vara fysiskt möjligt för dem att göra åtgärderna det ska inte vara för kostsamt i förhållande till miljövinster. För de anläggningar med rådande verksamhet ska slutmålet som sätts vara rimligt att kunna uppnå med tanke på hur deras verksamhet ser ut idag.

Det verkar som att drifterfarenheter vägs in indirekt, men att de betraktas som viktiga har nog ingen större betydelse i detta forum. Länsstyrelsens verkar inte vilja att drifterfarenheter ska få för stort inflytande på beslutet.

Hur tas lokala miljömål hänsyn till vid en tillståndsprövning?

Svar: Miljömålen kommer in dels i prövningen, men också i tillsynen på företaget. Man stämmer av både mot lokala och mot nationella miljömål. Villkoren kopplas dock inte direkt mot miljömålen då dessa inte är bindande normer utan snarare målsättningar.

Analys: På en grundläggande nivå får man inte handla på ett sätt som är dåligt för miljön, och det är så som miljömålen är representerade i tillståndsprövningen, men villkoren är inte skrivna

för att tillgodose vissa miljömål. Lokala miljömål vägs alltså inte in i någon större utsträckning, vilket i sig hade kunnat förbättra den lokala miljöstatusen om de fick utrymme i besluten.

4.2.2 Frågor som länsstyrelserna tycker olika

Vilken typ av villkor är det man föredrar med avseende på dagvatten i ett tillstånd? Och varför? Exempelvis begränsningsvärde, riktvärde eller krav på rening/hantering?

Svar: Att man har övergått från riktvärdena är en skärpning av reglerna. Det finns en variation i länsstyrelsernas inställning kring hur begränsningsvärdena ska användas.

Länsstyrelsen i Skåne använder sig av begränsningsvärden och nämner även teknikvillkor.

Länsstyrelsen i Kronobergs län undviker att sätta begränsningsvärden och sätter först villkor och åtgärder på rening av avfallsanläggningen, men det beror på vad det är för slags anläggning. Att det ska vara möjligt och ekonomiskt rimligt är en faktor som spelar stor roll.

Länsstyrelsen i Västra Götaland nämner både haltvillkor samt villkor om reningsteknik och påpekar att det varierar vad man helst sätter. Antingen anser de att man ska sätta ett krav på en speciell reningsteknik, eller ett värde på vad man kan uppnå med en speciell teknik. Denna inställning är mer i linje med Länsstyrelsen i Skåne. Allt beror på att omständigheterna, men det inte finns ett direkt första handsval.

Analys: Om begränsningsvärden har införts för att strama upp villkoren så fungerar inte systemet ifall länsstyrelser undviker att sätta begränsningsvärden. Systemet funkar inte om man drar sig för att sätta begränsningsvärden för att detta villkor medför stora konsekvenser för verksamheterna om de överskrider dem. Resultatet blir att inga haltvillkor tillämpas. För verksamhetsutövaren kan det vara positivt att undgå risken för konsekvenser som kan följa på att man vid ett tillfälle får ett utsläpp som överskrider ett begränsningsvärde.

Hur tas ett begränsningsvärde fram? Hur går man tillväga för att bestämma halter på begränsningsvärdet eller riktvärde? Beror det exempelvis på existerande halter i recipienten, regionala eller lokala dagvattenkrav? Räknas det fram eller modelleras fram?

Svar: Länsstyrelsen i Skåne anser att flera saker kan ligga till grund för vad begränsningsvärdet blir, exempelvis recipientens status, MKN, reningseffekt av olika tekniker och BAT.

Länsstyrelsen i Kronobergs län refererade till Naturvårdsverkets centrala riktvärden beträffande branschhandläggningen. I dessa finns, enligt Naturvårdsverket, passande riktvärden för olika

branscher. Här kanske det redan finns en modellering eller beräkning som kan appliceras på den aktuella verksamheten som söker tillstånd.

Länsstyrelsen i Västra Götaland däremot hänvisade direkt till att det är verksamheten som söker tillståndet som tar upp diskussionen om villkor och åtgärder när de skickar in sin ansökan med förslag på tillstånd. De presenterar förslag på villkor efter att ha dragit slutsatser om vad de anser är rimligt. Det är utifrån dessa som en miljöskunnig synar ärendet, och oftast hamnar beslutet i närheten av vad anläggningen har föreslagit själva. Varje situation är unik när det kommer till beslutsfattandet, så det är svårt att uttrycka exakt vad som mest påverkar ett beslut.

Länsstyrelsen i Västra Götaland och Länsstyrelsen i Kronobergs län kommenterar att ofta är det inte miljöhandläggaren själv som modellerar fram utsläppsvärden, utan istället stämmer av med ”de som vet”. Med det syftar de till branschmänniskor som sysslar med exempelvis mark- eller vattenfrågor på heltid. Efter att tillståndssökaren presenterat vad de anser är rimliga villkor, och sedan kontrollerar handläggaren att det är adekvat.

Analys: Om Stena anser att de fått för hårda tillstånd från Länsstyrelsen i Västra Götaland kan det vara motiverat att gå tillbaka och se om den utredning som lämnats in som underlag till tillståndsansökan hade kunnat förbättras för att bättre ligga till grund för ett representativt beslut. Den som intervjuades från Länsstyrelsen i Västra Götaland sade sig aldrig ha varit med om att en väl redovisad tillståndsansökan generellt kan få mycket hårdare tillstånd än vad man yrkat om.

Hur förhåller sig villkor om halter till MKN vid en tillståndsprövning? Hur anpassas villkoren efter de lokala recipienterna? Finns det någon övre gräns för haltvillkor även om det går att visa att högre utsläppshalter inte skulle leda till att MKN överskrids?

Svar: Länsstyrelsen i Skåne säger att de beaktar MKN och recipientens status och att bedömningar görs från fall till fall. De påpekar att MKN inte är en gräns som går att förorena upp till. Detta skiljer sig lite från hur andra länsstyrelser uttryckt sig.

Länsstyrelsen i Kronobergs län bedömer situationen som så att recipienten status och kvalitet analyseras. Den intervjuade handläggaren skickar sedan ärendet vidare inom Länsstyrelsen till andra som dagligen sysslar med vattenfrågor. Handläggaren från Länsstyrelsen i Kronobergs län påpekade igen att det är tillståndsansökaren som först yrkar på villkor, och ofta lägger verksamheten sig så långt ner det går enligt deras åsikt och ofta hamnar villkoren precis under säger Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Länsstyrelsen i Västra Götaland hänvisar också till att det beror på MKN, vattenförekomster och lokala omständigheter.

Analys: Att ärenden skickas runt bland flera på Länsstyrelsen kan ge de slutliga villkoren en mer genomtänkt motivering.

Återigen påpekas att om man motiverar väldigt utförligt varför man ska få vissa villkor så verkar de lyssna på detta i Kronobergs län då Länsstyrelsen trycker hårt på det, vilket även länsstyrelsen i Västra Götaland hävdar.

Det finns ett icke-försämrings krav, som Länsstyrelsen i Västra Götaland nämner, som säger att miljöstatusen inte får bli sämre än vad det är ”nu”. Tillämpningen av detta är lite särskild då när de infördes i MKN för vatten så var det lite oklart om alla MKN för vatten var gränsvärdesnormer eller inte. Då kom man fram till att MKN för vatten som inte är ”prioämneslistan” inte är gränsvärdesnormer och därmed inte skarpa villkor för varje enskild verksamhetsutövare. Därmed krävs det att det finns till exempel ett åtgärdsprogram som väldigt tydligt kopplar verksamheten till krav på utsläppsminskningar för att det ska vara möjligt att neka tillstånd med hänvisning till de MKN som inte är gränsvärdesnormer.

Hur säkerställer man att tillståndsprövningen blir säker och rättvis?

Svar: Enligt Länsstyrelsen i Skåne så sker detta genom att MPD prövar ärendena, detta faktum innebär enligt Länsstyrelsen att tillståndsutredningen går rätt till.

Enligt Länsstyrelsen i Kronobergs län utgår de från miljöbalken, och prövar ärendena enligt den. De tar även hjälp från Naturvårdsverkets rapporter som beskriver hur man ska tolka miljöbalken, och hur prövningen går till. De använder sig alltså av de handläggarstöd som finns. Utöver det görs bedömningar av lokala förutsättningar och en rimlighetsbedömning. Länsstyrelsen i Kronobergs län säger att det finns en geografisk variation i tillstånden som på så sätt ska motverkas. Det finns även forum för handläggarna där man kan gå in och diskutera hur olika handläggare har löst olika situationer runt om i landet.

Enligt Länsstyrelsen i Västra Götaland ska koncentreringen av de 12 miljöprövningsdelegationerna påverkat detta. Alla ska samverka så att prövningarna blir lika landet över. Länsstyrelsen säger att handläggarna jobbar rätt så mycket med standardiserade mallar för tillstånden, och det finns gemensamma möten på riksnivå där diskussion kring handläggningsfrågor och kravspecifikation tas upp. Länsstyrelsen i Västra Götaland håller med Länsstyrelsen i Kronobergs län om att det finns en variation i hur tillstånden tillämpas, och det

är troligtvis bakgrunden till varför regeringen vill få mer interaktion mellan olika MPD och handläggare.

Analys: Här fanns lite olika åsikter om hur man säkerställde att provningen går rätt till, men alla hänvisar till att de har förtroende för att tillståndssystemet fungerar bra. Länsstyrelsen i Kronobergs län och i Västra Götaland finner dock att det finns en variation i hur tillstånd delas ut nationellt i Sverige. De tycker sig se en spridning, som MPD och vår regering visserligen jobbar med att få bort. Generellt så verkar Länsstyrelsen i Kronobergs län vara informerade om de olika hjälpmedlen som finns för att få en rättvis tillståndsprövning.

Hur brukar villkor konstrueras när de gäller begränsningsvärden med tanke på att driftstörningar eller andra tillfälliga förhållanden kan göra att halterna tillfälligtvis kan gå upp? Sätts begränsningsvärden generellt högre än riktvärden? Eller räknas medelvärden på längre perioder (t.ex. år i stället för kvartal)? Eller används konstruktioner där ett visst antal mätningar får överskrida värdet? Eller finns det andra metoder att hantera detta?

Svar: Enligt Länsstyrelsen i Skåne så tycker de att *”Det skiljer sig från fall till fall beroende på vilken typ av verksamhet som det rör sig om och vilka parametra som mäts och kontrolleras. Föreskrivs årsmedelvärde eller månadsmedelvärden etc. så kan ju enstaka värden vara högre utan att t.ex. årsmedelvärdet överskrids.”*

Enligt Länsstyrelsen i Kronobergs län så får man inte överskrida begränsningsvärden. Det går däremot inte ihop ta prover varje dag för att försäkra sig om detta, så ofta görs ett kontrollprogram som innehåller en provtagningsplan med intervaller som verksamhetsutövaren utgår ifrån. I kontrollprogrammet har verksamhetens eventuella fluktuationer i utsläppen räknats in. Begränsningsvärdet sätts sen i ett villkor med beskrivning sen hur det ska läggas upp och kontrolleras på tillsynsmyndigheten med företaget och bestäms här. Länsstyrelsen i Kronobergs län menar att om begränsningsvärdet skulle satts direkt i ett villkor så är det svårt att ändra, medan kontrollprogrammet är relativt enkelt att justera. Hade begränsningsvärdet stått i ett villkor så hade en ny villkorsprövning blivit tvungen. Det är tillståndssökaren som tar fram förslag på villkor och om handläggaren sen bedömer att det inte är skäligt så får sökanden motivera det inlämnade underlaget. Därför sätter Länsstyrelsen i Kronobergs län helst begränsningsvärdena i ett kontrollprogram och inte i sina villkor.

Länsstyrelsen i Västra Götaland tror att begränsningsvärden typiskt ligger lite högre än ett riktvärde eftersom det är ett värde man aldrig får överskrida. Och gör man det så blir det så kan

det bli fråga om villkorsbrott, vilket är straffsanktionerat. Länsstyrelsen i Västra Götaland anser att begränsningsvärdena kom till för att markera att man måste gör någonting åt ett utsläpp, då det var ett slags mjukare värde innan med riktvärden.

Analys: Att göra som Länsstyrelsen i Kronobergs län och sätta begränsningsvärden i ett kontrollprogram verkar vara ett fungerande system. Prövotid kan ge ett rimligt och fungerande begränsningsvärde som kn användas i ett villkor. Länsstyrelsen i Kronobergs län påpekar att verksamheten inte kommer hamna i en situation där villkoren är omöjliga att hålla då de redan testat villkoren på sin verksamhet en period. De verkar dela samma tankegång som Länsstyrelsen i Västra Götaland som säger att de tror att generellt ska begränsningsvärden ligga lite högre än riktvärdena gjort, också ur aspekten att undvika att villkorsbrott ske. Länsstyrelserna kanske agerar så för att de är oroliga att verksamheterna kan överskrida sina haltvillkor och snabbt få allvarliga konsekvenser som tidigare inte funnits. De kanske själva tycker att det har blivit hårdare krav för verksamheterna att hålla och undrar om verksamheterna är införstådda med förändringen.

Hur resonerar ni kring möjligheterna att ta representativa dagvattenprover – vad händer om begränsningsvärdet överskrids i ett enstaka prov? Hur formulerar ni villkor utifrån vad som ska bli straffbart?

Svar: I denna fråga är länsstyrelserna splittrade. Länsstyrelsen i Skåne hävdade att det beror på fall till fall, om verksamheten har årsmedelvärde så kan den klara någon enstaka fluktuation. Länsstyrelsen i Kronobergs län visste inte riktigt vad som skedde vid ett överskridande. Att länsstyrelsen är tvungen att anmäla det stod klar för dem, men de direkta följderna var Länsstyrelsen i Kronobergs län osäkra på. De uttryckte sig som följande att:

”Det finns någon praxis på vad som händer om man bryter ett villkor.”

Länsstyrelsen i Kronobergs län hänvisade till att det finns förordningar på vad som sker med verksamheten då.

Länsstyrelsen i Västra Götaland påpekade att om man överskrider ett begränsningsvärde så hamnar man i villkorsbrott, och då blir det åtalbart men det är tillsynsmyndigheten som sköter tillsynen över det och har skyldighet att göra åtalsanmälningar om det skulle överskridas.

Analys: Länsstyrelserna verkade relativt osäkra på vad som skulle ske om en verksamhet överskrider ett begränsningsvärde. De verkade tvivla på om en verksamhet helt skulle stängas man överskred ett begränsningsvärde, men menade ändå att man kunde bli tvungen att stänga

ner sin verksamhet. Detta kan vara ett tecken på att man inte är helt bekväm med begränsningsvärden än. En tveksam beslutsfattare kan dock aldrig vara bra.

5. Diskussion

Från resultaten av de 16 anläggningarna och intervjuvärderna har en diskussion förts kring resultatens innebörd, och eventuella konsekvenser. De brister som kan förekomma i detta arbete, och påverka resultatet, lyfts fram och arbetets miljövetenskapliga relevans diskuteras ytterligare.

5.1 Variation mellan länsstyrelserna

Efter det här arbetet står det klart att det finns en variation i tillstånden mellan länsstyrelserna, som beror på att länsstyrelserna väljer att tillämpa lagstiftningen olika. Vissa anläggningar har väldigt stränga villkor, medan andra är utan haltvillkor trots hantering av farligt avfall. Arbetet med hur länsstyrelserna sätter begränsningsvärden är också en påverkande faktor till variationen. Vad som verkar vara förekommande utifrån tabell 4 är att de Länsstyrelser som ger lägre haltvillkor även generellt ger väldigt få haltvillkor. Det är alltså en trend som går att se igenom länsstyrelserna. Om detta har att göra med recipienter eller en subjektiv bedömning vid tillståndsutredningarna är inte klart, och går inte att utläsa ut tabell 3 och 4. Det finns säkerligen fler faktorer som påverkar hur länsstyrelserna skiljer sig i tillståndsutredningen, men det framgår inte av detta arbete. Tillstånden påverkas inte bara av miljön, utan ska även inkludera teknik och ekonomi för att få ett så rättvist tillstånd som möjligt (Svenskt vatten 2014). Det kan vara så att det tekniska och ekonomiska perspektivet av tillståndsutredningen påverkar vad haltvillkoren bör vara på ett sätt som inte framgår i tillstånden. Företagen kanske därav inte förstår hur länsstyrelsen kommit fram till de utdelade tillstånden. Det är dock främst miljön som Länsstyrelserna diskuterat i intervjuerna, men det betyder inte att miljöaspekten är mer prioriterad i jämfört med de övriga aspekterna. Länsstyrelserna i Skåne och Västra Götaland har möjligen hårdare villkor på grund av att de är mer utsatta med tanke på länens lokalisering. De är båda kustbelägna länsstyrelser som har det relativt tätt mellan sina stora industrier. Om de hårdare villkoren är på grund av recipientskydd eller subjektiv inställning till tillstånd är svårt att säga. Den totala belastningen på en recipient ska gå att beräkna fram och ha en del i bedömningen av haltvillkor för dagvattenutsläpp (Stockholm vatten 2014), men om belastning av recipienter är orsaken till varför Länsstyrelsen i Skåne och Västra Götaland skiljer sig från de mer nordligare belägna länsstyrelserna är i denna studie oklart. Det verkar inte heller vara en förklaring som håller då länsstyrelserna mer eller mindre var eniga om

att haltvillkor inte beräknas fram ur recipientsynpunkt, utan mer sattes utifrån erfarenhet. Länsstyrelsens tillvägagångssätt skiljer sig alltså ifrån vad företagen anser är en säkerställd metod för att säkerställa haltvillkor. En metod som skulle passa bra in i hur ett tillstånd tas fram ur ett miljömässigt perspektiv. En teori är att de nordliga länsstyrelserna gör sig omedvetet mer inbjudande för industrier att etablera sig i de kanske annars mindre attraktiva regionerna för stora verksamheter. Plötsligt blir det konkurrens mellan länsstyrelserna. Under intervjun med Länsstyrelsen i Kronobergs län beskrev visserligen länsstyrelsen att de undviker att sätta begränsningsvärden i första hand och föreskriver istället åtgärder och reningsvillkor, vilket skiljde sig från Länsstyrelserna i Skåne och Västra Götaland. Det kan alltså bero på en tolkningsfråga.

De tre utvalda anläggningarna väljs då de är representativa för respektive länsstyrelse, se tabell 4. Det finns dock två anläggningar i tabell 3 och 4 som avviker från de andra anläggningarna inom länsstyrelserna i sina tilldelade haltvillkor, se i tabell 4. Dessa anläggningar är Kaminen 1 (Länsstyrelsen i Västra Götaland) och Bunkagården Västra 2 (Länsstyrelsen i Skåne). Att Kaminen 1 (Diarienummer: 551-114517-2009) avviker från de övriga anläggningarna ifrån Länsstyrelsen i Västra Götaland verkar inte gå att förklara utifrån den data som finns från denna studie. Att Bunkagården Västra 2 (Diarienummer: 551-29897-03) från Länsstyrelsen i Skåne avviker från länsstyrelsens övriga anläggningar i undersökningen kanske kan förklaras på grund av att detta är en mindre anläggning, med riktvärden som är inne i en pågående tillståndsutredning, se tabell 4. Det tillståndet som finns med i tabell 4 är alltså från 2004 och håller på att uppdateras.

5.2 Begränsningsvärden

När länsstyrelserna fick frågor kring hur de jobbar med begränsningsvärden svarade alla med olika tillvägagångssätt. Detta gällde även när frågan dök upp om hur ett rättvist begränsningsvärde sätts. Länsstyrelserna i Västra Götaland och Kronobergs län hade dessutom metoder för att komma runt att sätta begränsningsvärden i villkor eller förmildra användandet, vilka var genom att använda åtgärdsprogram och sätta högre haltvillkor. Dessa metoder sades vara för att förenkla för verksamhetsutövaren att ha att göra med begränsningsvärden enligt länsstyrelserna. Denna metod kan dock styrkas av regeringen (Regeringen 1997) som säger att det är motiverat att sätta begränsningsvärden som ett högre haltvillkor för att verksamhetsutövaren ska kunna klara av att hålla villkoren. Länsstyrelsen i Kronobergs län sa först att länsstyrelser nog sätter haltvillkoren lite under vad verksamhetsutövare yrkar på, men när det kommer till frågan om hur Länsstyrelsen i Kronobergs län arbetar med begränsningsvärdena så hade de själv hellre satt dem i ett

åtgärdsprogram och alltså helt undvikit begränsningsvärden. Att sätta begränsningsvärden i ett kontrollprogram till en början låter logiskt. Att regeringen själva har påstått att verksamhetsutövaren ska hjälpas att kunna hålla sina utsläppshalter säger att regeringen tvekar på om företagen självständigt kan klara av de tillstånd de får. Det kan vara resultatet på att företagen inte är insatta i vad haltvillkoren kan ha för påverkan på deras verksamhet. Att regeringen väljer att sätta ett högre begränsningsvärde som haltvillkor kan också tyda på att de inte helt litar på de nya haltvillkoren än. Det är tveksamt om den nya reformen av haltvillkor har gått till det bättre eller sämre.

Det verkar fortfarande inte råda konsensus kring hur begränsningsvärdena ska användas. Av de intervjuade är det endast Länsstyrelsen i Skåne som inte uttryckt någon åsikt om att de undviker att sätta begränsningsvärden som haltvillkor. Det verkar från intervjuerna som att vissa länsstyrelser undviker att sätta begränsningsvärden för att de är för hårda villkor. Om faktumet är att länsstyrelserna oroar sig för om verksamheterna kommer överskrida haltvillkoren då de inte förstår dess innebörd så finns det ett stort kommunikationsproblem att reda ut. Ett exempel är länsstyrelsernas inställning till verksamhetsutövarens inlämnade förarbete, som länsstyrelserna utgår ifrån när de sätter haltvillkoren. Vid intervjun med Länsstyrelsen i Kronobergslän påpekade länsstyrelsen att samverkan och stödet för verksamhetsutövaren borde, och har förutsättning till att bli, mycket bättre. Enligt Länsstyrelsen i både Kronobergs län och Västra Götaland är det inte ofta som de slutgiltiga villkoren skiljer sig mycket från vad verksamheten föreslagit. De hävdar att i så fall är de inlämnade förarbetena ofullständiga och har inte fått fram sitt budskap om verksamheten. Det är i så fall en möjlig förklaring till vad som har hänt i Stenas fall om tillstånden känns oskäliga. Det kanske är en indikation på att företag och länsstyrelse inte är helt överens om vilken sorts information som ibland efterlyses. Denna information är ytterst viktig att förmedla så att länsstyrelser och verksamheter inte missförstår varandra.

5.3 Övergången till de nya haltvillkoren

Vad blir egentligen konsekvenserna av att använda strängare villkor (begränsningsvärden istället för riktvärden) där haltvillkor som är begränsningsvärden sätts högre? Ett osäkert villkorssystem kan bli resultatet, där begränsningsvärden börjar användas annorlunda än de är ämnade. Att detta redan verkar riskera att bli fallet går att utläsa av länsstyrelsernas intervjusvar i denna studie, samt regeringens både hårda attityd i införandet av begränsningsvärden och deras mjuka inställning till högre satta värden (Regeringen 1997). En tanke hade kunnat vara att ha kvar riktvärden i tillstånden

som ett mjukare värde, och ha begränsningsvärden som den hårda gränsen mellan laglig verksamhet och överskridandet av villkor. Risken är kanske att verksamheter önskar värden som de kan överskrida ibland utan att det finns allvarliga konsekvenser. Att det finns ett villkor som kan fungera som en varning att verksamheter snart överskrider sina skarpa villkor. Verksamheterna kanske är vana vid riktvärden, men utan reformen så förändras aldrig verksamheternas inställning till begränsningsvärdena. Om verksamheterna blir ordentliga inskolade nu med att det är mycket allvarligt om de överskrider begränsningsvärdena så kanske det inte sker några övertramp i framtiden. En studie av Heimeryd (2014) håller med om att riktvärden bör övervägas att återintroduceras igen i tillståndssystemet. Ett argument till varför Heimeryd anser detta är för att kunna sätta begränsningsvärden så nära det längsta möjliga värdet (Heimeryd 2014). Utifrån detta argument, som verkar vara klokt, skulle miljön skyddas genom att säkra att inte mer släpps ut än nödvändigt. Heimeryds övergripande inställning till de nya haltvillkoren stämmer ganska väl med denna studies åsikter. Att riktvärdenas utfasning inneburit att ”*ett visst hålrum*” orsakats (Heimeryd 2014) märks av i intervjuerna med länsstyrelserna och företagens inställning till begränsningsvärden. Att en osäkerhet finns i det nya systemet kanske kan förklaras av detta hålrum. Likt Heimeryds, och denna studies åsikter anser en studie av Zellmer (2012) att det fortfarande kan finnas ett behov av riktvärden inom tillståndssystemet. De argument som tas upp liknar de i detta arbete. Att återintroducera riktvärden hade nog bemötts positivt från företagen som efterfrågat en säkerhetsmarginal. Problemet är kanske att båda sidorna i tillståndsfrågan fortfarande håller på att vänja sig vid att använda begränsningsvärden. Att variationen i tillstånd i Sverige är identifierad kanske länsstyrelserna och verksamheter runt om i Sverige endast behöver lite tid på sig. Tillsviare kan länsstyrelserna börja med att sätta begränsningsvärdena i prøvotidsvillkor så företagen hinner vänja sin verksamhet vid villkoren innan de blir straffsanktionerade. Att miljöfarlig verksamhet kan få prøvotidsvillkor (16 kap 2§ 1st MB) kan vara ett sätt för regeringen att spara en liten del av det gamla systemet som dock har ett bäst före datum. Utifrån de tillfälliga tillstånden hinner företag testköra sin verksamhet beträffande miljö, teknik och ekonomi som ska utgöra det säkerställda tillståndet (Svenskt vatten 2014). Att riktvärden finns kvar inom de tillfälliga tillstånden kan vara en indikation på att vi inte anpassat oss till det nya systemet med begränsningsvärden än, eller att det till en viss gräns fungerar bra att använda sig av riktvärden. Risken att riktvärden missbrukas försvinner om tillstånden inte är slutgiltiga utan endast en kortare period. Tillfälliga tillstånd får dock inte heller börja missbrukas genom att sätta för hårda krav om förbättring som verksamheterna inte har möjlighet att möta.

Länsstyrelsen i Västernorrland uttrycker sig i ett av sina utgivna tillstånd från 2012 för en av Stenas anläggningar i Sundsvall att *"Miljöprövningsdelegationen anser att det är svårt att fastställa begränsningsvärden för dagvatten"* för att halterna varierar kraftigt under året och därför skulle begränsningsvärden behöva stor säkerhetsmarginal. Miljöprövningsdelegationen finner därför det mer lämpligt att tillskriva åtgärder som ska *"förhindra att dagvattnet kontamineras"* istället för att använda begränsningsvärden. Detta trots att Stena yrkat på haltvillkor som de anser är rimliga för deras anläggning (Länsstyrelsen i Västernorrland, 2012). Att miljöprövningsdelegationen anser att det är för svårt att sätta representativa haltvillkor för dagvatten visar på att länsstyrelsen antingen är ovan att använda sig utav de nya haltvillkoren, eller att de nya haltvillkoren är svåra att tillämpa i dagens tillståndssystem. Oavsett varför Länsstyrelsen undviker att använda begränsningsvärden så kommer konsekvenserna bli att arbetet med de nya haltvillkoren inte kommer få den genomslagskraft som planerat om de inte används som avsett. Detta scenario stämmer dock överens med hur Länsstyrelsen i Kronobergs län jobbade med begränsningsvärden, då de undvek att sätta begränsningsvärden som haltvillkor om de kunde. Dessa olika länsstyrelser är alltså överens om att de tycker att det finns en svårighet i tillämpandet av begränsningsvärden. Att även regeringen, som tidigare nämnt, verkar anamma samma inställning visar på att även de tycker att användandet av begränsningsvärden kan vara problematiskt.

Heimeryd diskuterar även om alla villkorsöverträdelser bör vara straffsanktionerade, vilket det vid användning av riktvärden tidigare inte varit. Det kan dock finnas en risk att den nya reformen inte får det genomslag som önskat om flera delar av det gamla systemet återintroduceras. Det kan även skapa ännu mer förvirring bland aktörerna. Det finns dock en bra poäng i Heimeryds argumentation att beroende på vad villkoret reglerar, borde straffet variera härefter. I denna studie har de olika juridiska skillnaderna inte utretts något djupare, så denna åsikt kan dock inte kommenteras något speciellt på. I studien av Zellmer (2012) ifrågasätts huruvida verksamhetsutövaren minskar på överskridande av sina tillstånd och samtidigt vidtar åtgärder som ökar miljönyttan bara för att villkor utformas som är straffsanktionerade. Exakt vad den nya tillståndsreformen kommer ge för effekter är ovisst. Detta kan vara fallet, men det kan finnas en angelägenhet om att hålla nere utsläpp lite extra om det finns en direkt konsekvens av verksamhetens överskridande. Argumentet lyder att seriösa verksamheter redan jobbar hårt med att hålla nere sina utsläpp och vidtar åtgärder för att inte överskrida haltvillkoren igen (Zellmer 2012). Denna poäng som Zellmer gör behöver inte vara felaktig, men den behöver inte heller betyda att ingen förändring kommer ske bland verksamhetsutövarna. Det är troligtvis inte de verksamheter som är mest miljömedvetna som sanktioneringen främst riktar sig till.

5.4 Samverkan mellan länsstyrelserna och företagen

Kommunikation är en mycket viktig del i den här tillståndsdiskussionen, och något som måste bli bättre mellan länsstyrelse och verksamhetsutövare. Om inte båda sidorna är tydliga och förstår varandra så kommer de inte kunna sträva mot samma mål, och tillståndsprocessen kommer fortsätta att vara oklar. Länsstyrelserna bör, som Länsstyrelsen i Kronobergs län påpekade, bli bättre på att hjälpa verksamhetsutövarna under tillståndsprocessen och även informera dem på vilket sätt de har möjlighet att påverka hur deras tillstånd kommer att utformas. Ett exempel på vad som redan är gjort är Länsstyrelsen i Skånes checklista för vatten (Länsstyrelsen i Skåne, 2012). Detta är en mycket bra början på hur en dialog mellan företag och länsstyrelser kan utvecklas. Att samverka mellan länsstyrelserna håller på att utvecklas till att länsstyrelserna blir mer enade i sina beslut är positivt för tillståndssystemet. Annars uppstår konkurrens mellan länen, där ett läns mildare villkor gör det mer konkurrenskraftigt att etablera sig i jämfört med ett läns annat med hårdare villkor. Detta är en mycket intressant fråga, men då detta problem verkar vara identifierat så kan det redan vara på väg att lösas. Den subjektiva bedömningen som kan spela in i alla beslut kanske kan minska med hjälp av de mallar och handledarstöd som finns. Att börja sätta villkor som generella normer, vilket Länsstyrelsen i Västra Götaland tog upp att det redan sker, till exempel genom IED-direktivet, är även en intressant utveckling. Det kanske kan förenkla tillståndsutredningarna för både länsstyrelsen och företag, där de båda från början vet vilken inverkan normerna har på utredningen. Det kan leda till tydligare bestämmelser och en mer lättförståelig, effektiv utredning, eller att möjligheten att göra platsspecifika anpassningar minskar.

5.5 Risk för subjektivitet?

Hur besluten om haltvillkor tas inom länsstyrelsen verkar ibland ha risk för att bli lite subjektivt. Att rådfråga andra som jobbar inom, låt säga, vattenfrågor för att få fram lämpliga villkor verkar bra, men att ta beslut utan att undersöka lokaliseringen något mer än det som företagen bistår med i sina förarbeten verkar som en osäker slutledning. Ett exempel på när besluten kan verka lite godtyckliga är när Länsstyrelsen i Västra Götaland tog upp exemplet med Göta älv som är recipient för väldigt många industrier och för många diffusa källor, och således måste alla som släpper ut till Göta älv kollektivt hålla nere sina utsläpp. Länsstyrelsen i Västra Götaland sa att de inte kunde beräkna hur

mycket en recipient som Göta älv redan var belastad för att kunna se hur mycket ännu en verksamhet skulle kunna släppa ut i recipienten utan att den tar skada. Genom att använda sig av bakgrundsvärden borde recipientens status kunna summeras och på så sätt kan länsstyrelsen få ett resultat på vad som maximalt får lov att släppas ut. Att beräkna en recipients belastning går att göra genom att se till dess avrinningsområde och beräkna fram den totala belastningen (Stockholm vatten 2014), men det är detta som Länsstyrelsen i Västra Götaland menar är omöjligt för en så pass stor recipient som Göta älv. Som det verkar fungera idag vill länsstyrelserna att verksamheterna ska släppa ut så lite som möjligt, men om de hävdar att det är ur recipientskyddssynpunkt bör det gå att argumentera emot om det inte känner till recipienternas status. Att göra som Länsstyrelsen i Västra Götaland som yttrar sig om att de sätta villkor efter erfarenhet känns som en ovetenskaplig metod. Det kanske däremot gör länsstyrelsen mer effektiv i sin utredning, och om det är branschfolk som Länsstyrelsen i Kronobergs län berättade om så kanske det är en fördel att inte få godtyckliga villkor utan villkor med rutin.

Något som är förvånande är hur lite lokala miljömål verkar spela in när det kommer till besluten om tillstånd. Samtliga länsstyrelser uttryckte sig som att de tycker att det är viktigt med miljömålen, men det har ingen uteslutande kraft. Villkoren formas inte för att uppfylla miljömål. Om tillstånden inte har någon vidare lokaliseringsgrund verkar det inte så troligt att Skånes och Västra Götalands tillstånd endast skulle bero på grund av deras geografiska läge.

5.6 Eventuella brister i arbetet

Det svåra med detta arbete har varit att få med tillräckligt mycket information för att ge utredningen det innehåll som det behöver för att kunna dra rättvisa slutsatser, men samtidigt inte inkludera för mycket. Tidsramen har satt en del avgränsningar, och om arbetet gjorts under andra omständigheter hade följande övervägts att ändras:

- Att detta arbete är koncentrerat till ett företag kan ha påverkat utredningen. Hade fler företag inkluderats med samma sorts verksamhet hade kanske andra mönster hittats.
- Avgränsningarna beträffande antal anläggningar och länsstyrelser har begränsat studien. Om fler hade inkluderats hade en mer representativ bild av länsstyrelserna och tillståndsutredningen i Sverige lyfts fram bättre. En säkrare analys hade kunnat dras från de komprimerade tabellerna 3 och 4 i bilaga 2. Det kan vara så att svaren från intervjuerna

inte alls är representativa för länsstyrelsens inställning till tillstånden, utan kanske är vinklat efter de som blev intervjuade. Det går även att vända på detta argument och säga att då tabellens resultat stämde överens med intervjuerna så resultaten inte bör förkastas. Alla länsstyrelser är inte representerade i studien. Ett tydligt tecken på att det var svårt att samla anläggningar är att de nordligare belägna anläggningarna i studien alla kommer ifrån olika länsstyrelser, med olika MPD. För att få med alla länsstyrelser skulle även fler anläggningar inom varje länsstyrelse behövs. Detta ställer även krav på att Stena ska ha anläggningar som ligger fördelade perfekt enligt denna utredning för att det ska fungera. Det var svårt att få tag i en anläggning, och därigenom en länsstyrelse, för att representera Norrland då flera av de önskvärda handläggarna inte fanns tillgängliga längre på länsstyrelserna. Detta gjorde dem inte längre till lämpliga representanter.

- Det faktum att Länsstyrelsen i Skåne inte deltog i telefonintervjuerna utan endast skickade skriftliga svar på intervjufrågorna gjorde att deras svar blev mycket kortare än de andra länsstyrelserna. Det gjorde dem svårare att analysera under dessa former. Det var svårt att först få länsstyrelsen i Skåne att intressera sig för att delta i studien, vilket kan förklara deras korta svar.

5.7 Miljövetenskaplig relevans

Detta arbete har belyst hur länsstyrelsen och tillståndssökaren upplever en tillståndsansökan. Det är oklart vad vissa områden i tillstånden ska ha för roll, och länsstyrelserna vet inte riktigt var de ska lägga ribban när de står som ensam beslutsfattare. Risken med ett otydligt tillståndssystem som leder till inte helt vetenskapliga underbyggda beslut kan bli att andra miljöarbeten, som miljömålen, blir lidande. Om företagen får ovanligt mjuka haltvillkor kanske recipienter förorenas. Detta är en viktig balansgång för vårt samhälle. Ibland framgår det inte hur arbetet med miljön tar del i tillståndsprocessen, vilket måste förtydligas i tillstånden för att företagen ska veta att vissa beslut är tagna å miljöns vägnar. Det finns mer arbete kvar att göra inom tillståndsprocessen för att komma till bukt med de oklara områdena och få en enad tillståndsprövning.

6. Slutsatser

De slutsatser som kommit av detta arbete är att:

- Det finns en genomgående variation i tillstånd över länsstyrelserna i studien.
- Länsstyrelserna verkar känna till denna variation, och jobbar med att få bort den.
- Att verksamheter (som Stena) inte känner sig helt införstådda med begränsningsvärdena påverkan tyder på oklar kommunikation.
- Det är viktigt att företag beaktar hur mycket tillståndsutredningen baseras på deras förarbeten och tidiga utredningar som lämnas in. Detta kan ha att göra med varför de anser att de får villkor som de inte känner representerar verksamheten, Det kan vara så att förarbetena inte representerat verksamheten på ett tillräckligt tydligt sätt.
- Länsstyrelserna verkar otydliga i hur de bör sätta villkor om begränsningsvärden.
- Då begränsningsvärden fortfarande är relativt nytt kan det kanske förklara de otydliga ramarna inom tillstånd, och bli bättre med tiden.
- Tillsvidare verkar det positivt för både handläggare och verksamhetsutövaren att riktvärden kan fungera tillfälligt som provtidsvillkor innan de slutgiltiga villkoren sätts.
- Kommunikationen mellan verksamheter och länsstyrelser måste bli bättre. Likt fallet att länsstyrelserna har börjat ha bättre kommunikation och samverkan bör företagen nu inkluderas. Mer stöd för verksamhetsutövarna är motiverat, så de vet exakt vad deras påverkan i tillståndsutredningen är och att länsstyrelsen känner trygghet i detta.
- Tillståndsprocessen känns ibland lite ovetenskaplig när halter sätts utan att provtagning eller annan datainsamling skett, utan endast baseras på erfarenhet.

7. Tackord

Jag skulle vilja tacka...

... min externa handledare vid Sweco, Hanna Modin, som har varit med mig genom hela arbetets gång och guidat mig. Din hjälp har varit oerhört värdefull, och ditt engagemang och intresse har verkligen varit jätte kul att få som stöd.

... Jenny Åstrand, min kontaktperson på Stena, som aktivt har deltagit och intresserat sig för detta exjobb. Med Jennys hjälp har information gällande Stenas anläggningar snabbt förmedlats och underlättat mitt arbete.

... min handledare vid Lunds universitet Martijn van Praagh.

... Martin Jansson (Länsstyrelsen i Västra Götaland), Kristina Reeves (Länsstyrelsen i Kronobergs län) och Frida Vilhelmsson (Länsstyrelsen i Skåne) för de intervjuer de deltog i. Er tid var mycket värdefull för mitt arbete.

Referenser

Bjällås, U. (1996). *Miljöskyddslagen. Handbok i miljö rätt*, 2 upplagan. Stockholm. Fritzes Förlag.

Dagvattenguiden. (2014). *Vad är dagvatten?*. <http://dagvattenguiden.se/vad-ar-dagvatten/> [2014-02-25]

EU (2006). *Waste Treatments Industries*. IPPC. http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/wt_bref_0806.pdf [2014-05-17]

Frida Vilhelmsson. Miljöhandläggare på Länsstyrelsen i Skåne. Intervju. Mailkontakt den 20 mars 2014.

Heimeryd, O. (2014). *Formulering av begränsningsvärden – bör en riktvärdeskonstruktion återinföras?*. Examensarbete. Uppsala universitet.

Höst, M., Regnell, B., Runeson, P. (2006) *Att genomföra examensarbete*. Studentlitteratur AB. Lund.

Kristina Reeves. Miljöhandläggare på Länsstyrelsen i Kronobergs län. Telefonintervju den 24 mars 2014.

Länsstyrelsen i Skåne (2012). *Checklista - Vattenförvaltning I*. Skåne, Sverige: Länsstyrelsen i Skåne.

Länsstyrelsen i Skåne. (2014). *Ärendegång för ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet*. http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljofarliga-verksamheter/tillstand_provning/Pages/ArendegangTillstandMF.aspx [2014-03-07]

Länsstyrelsen i Västernorrland. (2012). Tillståndsbeslut. Anläggning: Söderåsen 8:2 och 8:3. Diarienummer: 551-7948-11. Beslutsdatum: 2012-10-31.

Länsstyrelsen i Östergötland. (2014). *Miljöprovningen koncentreras till tolv län*. <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/miljofarlig-verksamhet/tillstand-miljofarlig-verksamhet/Pages/miljoprovnningen-koncentreras-till-tolv-lan.aspx> [2014-03-05]

Martin Jansson. Ordförande på miljöprovningsdelegationen i Västra Götaland. Telefonintervju den 24 mars 2014.

Miljöbalken (1998:808)

Miljömål. (2014). Sveriges miljömål. <http://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/> [2014-05-12]

MÖD 2009:2. *Utformning av villkor med angivande av begränsningsvärden*. Mark- och miljööverdomstolen. Dom.

MÖD 2009:9. *Utformning av villkor med angivande av begränsningsvärden*. Mark- och miljööverdomstolen. Dom.

Naturvårdsverket (2003). *Tillståndsprövning och anmälan avseende miljöfarlig verksamhet*. (Handbok 2003:5). Stockholm: Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (2014a). *Miljöproblem vid deponering*. <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Mark/Deponier/> [2014-02-28]

Naturvårdsverket. (2014b). *Så kan villkor och begränsningsvärden utformas*. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Rattsfall/Industri/Sa-kan-villkor-och-begransningsvarder-utformas/> [2014-03-03]

Regeringen. (1997). Proposition 1997/98:45. Del1. S.172.

Regeringen. (1980). Proposition. 1980/81:92, s.49f

SFS 1998:899. Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och miljöskydd. Stockholm: Miljödepartementet.

SFS 2013:250. Industriutsläppsförordningen. Stockholm: Miljödepartementet

Stena Recycling. (2014a). *Om Stena Recycling*. <http://stenarecycling.se/Om-Stena-Recycling/> [2014-02-25]

Stena Recycling. (2014b). *Återvinning av alla avfallsslag*. <http://stenarecycling.se/atervinning-alla-avfallsslag/> [2014-02-25]

Stockholm vatten. (2014). *Dagvattenklassificering*. <http://www.stockholmvatten.se/commondata/rapporter/avlopp/dagvatten/dagvattenklassificeringdel2.pdf> [2014-04-21]

Svenskt vatten. (2014). *Så här bör villkor skrivas*. <http://www.svensktvatten.se/Vattentjanster/Avlopp-och-Miljo/Tillstandsprovning-anmalan-och-regler-for-reningsverk/Villkor-i-tillstand/> [2014-04-16]

Zellmer, E. (2012). *Begränsningsvärde för utsläpps- och bullervillkor – från ett värde till ett annat*. Examensarbete. Lunds universitet.

Bilagor

Bilaga 1

Intervjufrågor till länsstyrelserna

Kontaktperson	Länsstyrelse	Kommun
Frida Vilhelmsson	Skåne	Olofström
Martin Jansson	Västra Götaland	Sävenäs
Kristina Reeves	Kronobergs län	Alvesta

Frågor:

1. När en miljöfarlig verksamhet med dagvattenhantering ska söka tillstånd – vilka miljörisiker vill man då främst minimera med avseende på dagvatten? *Exempelvis recipienter, energiförbrukning vid rening, resursförbrukning vid rening mfl.*
2. Vilken typ av villkor är det man föredrar med avseende på dagvatten i ett tillstånd? Och varför? *Exempelvis begränsningsvärde, riktvärde eller krav på rening/hantering?*
3. Hur tas ett begränsningsvärde fram? Hur går man tillväga för att bestämma halter på begränsningsvärdet eller riktvärde? Beror det exempelvis på existerande halter i recipienten, regionala eller lokala dagvattenkrav? Räknas det fram eller modelleras fram?
4. Hur förhåller sig villkor om halter till MKN vid en tillståndsprövning? Hur jobbar man med lokala miljömål vid en tillståndsprövning? Om man kan utifrån recipientskydd beräkna att verksamheten kan ha ganska höga utsläpp till recipient – Finns det någon övre gräns för haltvillkor även om recipienten skulle tåla ännu högre? Hur anpassas villkoren efter de lokala recipienterna?
5. Under en tillståndsutredning, tittar man då på vad andra liknande verksamheter i området har fått för villkor och tillstånd? Vägs de in i beslutet?
6. Finns det något standardiserat tillvägagångssätt ni förmedlar till verksamhetsutövaren angående vilket underlag som de bör lämna in? *Har ni mallar, checklistor, samråd?*
7. Hur säkerställer man att tillståndsprövningen blir säker och rättvis?
8. Hur brukar villkor konstrueras när de gäller begränsningsvärden med tanke på att driftstörningar eller andra tillfälliga förhållanden kan göra att halterna tillfälligtvis kan gå upp? Sätts begränsningsvärden generellt högre än riktvärden? Eller räknas medelvärde på längre perioder (t.ex. år i stället för kvartal)? Eller använda konstruktioner där ett visst antal mätningar får överskrida värdet? Eller finns det andra metoder att hantera detta?

9. Det är svårt att ta representativa dagvattenprover då de är lättpåverkade av sin omgivning. Vad händer om begränsningsvärdet överskrids men proverna inte är representativa? *Vad sker med verksamheten? Får straff eller böter?*
10. Vad händer om man överskrider begränsningsvärde? Tycker ni att villkor ska formuleras utifrån vad som ska bli straffbart?
11. Hur tror ni att tillstånden kommer förändras i framtiden? Kommer begränsningsvärdena att få en annan roll? Ser ni några trender i villkorens konstruktion?

Bilaga 2

Sammanställningen av de 16 anläggningarna

Nedan följer en komprimerad del (tabell 3 och 4) av den tabell som bildades av sammanställningen av de 16 anläggningarna. Det som inte varit relevant för utredningen har tagits bort för att göra tabellerna mer lättöverskådliga.

Tabell 3 visar de anläggningar som deltagit i utredning och deras egenskaper när det kommer till verksamheten och lokalisering. Utifrån tabellen har anläggningarna analyserats. De gulmarkerade tillhör Länsstyrelsen i Västra Götaland, de grönmarkerade tillhör Länsstyrelsen i Hallands län, de rosamarkerade tillhör Länsstyrelsen i Skåne och de blåmarkerade tillhör länsstyrelser i norra Sverige och Kronobergs län.

Anläggning	Län	Miljöprövningsdelegation	Beslutsdatum	Storlek på anläggning Maximal mängd ton per år	Begränsningsvärde/Riktvärde
1 Parthall 1:1	Västra Götaland	Västra Götalands län	2012-12-14	92 500	"värdena ej överskridas"
2 Kaminen 1	Västra Götaland	Västra Götalands län	2011-04-27	100 000	"Får som medelvärde per kalenderår inte överskrida"
3 Hevea 5	Västra Götaland	Västra Götalands län	2013-11-28	162 500	Slutliga villkor, "får ej överskrida"
4 Göteborg Sävenäs 169:2, 747:116, 747:123, 747:134, 747:207	Västra Götaland	Västra Götalands län	2013-04-17	120 000	Ej slutliga villkor. Prövotidsvillkor
5 Fyllinge 20:426	Halland	Hallands län	2010-03-19	490 000	Prövotidsvillkor riktvärde, ej slutliga villkor
6 Kulan 2	Halland	Hallands län	2013-04-10	80 000	Prövotid, ej slutliga villkor
7 Signalen 14	Halland	Hallands län	2014-01-28	500 000	"får högst innehålla.."
8 Bunkagården Västra 2	Skåne	Skåne län	2004-10-07	17 100	Riktvärde
9 Holje 6:216	Skåne	Skåne län	2013-10-24	35 000	Begränsningsvärde, slutliga villkor, (?prövotid?enl. Länsstyrelsen)
10 Traversten 3	Skåne	Skåne län	2013-04-11	130 000	"får högst innehålla.."
11 Slätvaren 2 och 5	Jönköping	Östergötland	2013-10-25	60 000	Ej slutliga villkor, prövotid
12 Trucken 1 och 2	Västerbotten	Västerbottens län	2013-12-19	40 000	Förlängd prövotid
13 Kalkatorp 1:9-13	Kronobergs län	Kalmar län	2012-01-26	150 000	Begränsningsvärde
14 Söderåsen 8:2 och 8:3	Västernorrlands län	Västernorrlands län	2012-10-31	förbehandla 22 000, återvinna 6 000	-
15 Öjebyn 11:43 och 33:268	Norrbottnen	Norrbottnens län	2012-03-12	300 000	Slutliga villkor, "Får inte överskridas"
16 Vivstamon 1:26 och 1:55	Västernorrlands län	Västernorrlands län	2009-06-25	35 000	Begränsningsvärde, slutliga villkor

Tillstånd för respektive anläggning (tillhör tabell 3 ovan):

- Anläggning: Parthall 1:1. Diarienummer: 551-29990-2012. Beslutsdatum: 2012-12-14.
- Anläggning: Kaminen 1. Diarienummer: 551-114517-2009. Beslutsdatum: 2011-04-27.
- Anläggning: Hevea 5. Diarienummer: 551-4912-2011. Beslutsdatum: 2013-11-28.
- Anläggning: Göteborg Sävenäs 169:2, 747:116, 747:123, 747:134, 747:207. Diarienummer: 551-30207-2012. Beslutsdatum: 2013-04-17.
- Anläggning: Fyllinge 20:426. Diarienummer: 551-14312-09. Beslutsdatum: 2010-03-19.
- Anläggning: Kulan 2. Diarienummer: 551-5176-12. Beslutsdatum: 2013-04-10.
- Anläggning: Signalen 14. Mål nr: M 3701-13. Domslut. 2014-01-28
- Anläggning: Bunkagården Västra 2. Diarienummer: 551-29897-03. Beslutsdatum: 2004-10-07.
- Anläggning: Holje 6:216. Diarienummer: 551-13277-2012. Beslutsdatum: 2013-10-24.
- Anläggning: Traversten 3. Diarienummer: 551-15769-2011. Beslutsdatum: 2013-04-11.
- Anläggning: Slätvaren 2 och 5. Diarienummer: 551-5347-12. Beslutsdatum: 2013-10-25.
- Anläggning: Trucken 1 och 2. Diarienummer: 551-6333-2013. Beslutsdatum: 2013-12-19.
- Anläggning: Kalkatorp 1:9-13. Diarienummer: 551-4516-08. Beslutsdatum: 2012-01-26.
- Anläggning: Söderåsen 8:2 och 8:3. Diarienummer: 551-7948-11. Beslutsdatum: 2012-10-31.
- Anläggning: Öjebyn 11:43 och 33:268. Diarienummer: 551-1529-12. Beslutsdatum: 2012-03-12.
- Anläggning: Vivstamon 1:26 och 1:55. Diarienummer: 551-2349-09. Beslutsdatum: 2009-06-25.

Tabell 4 visar de utsläppshalter som anläggningarna fått villkor om i sina tillstånd. Som åskådliggörs skiljer det sig rejält mellan att inte ha några villkor och ha höga krav på sig. Det finns två anläggningar som skiljer sig åt inom de länsstyrelser de tillhör (se Kaminen och Bunkagården Västra 2) vilket kanske kan förklaras utifrån storlek och typ av haltvillkor, se tabell 3 för detta. De gulmarkerade tillhör Länsstyrelsen i Västra Götaland, de grönmarkerade tillhör Länsstyrelsen i Hallands län, de rosamarkerade tillhör Länsstyrelsen i Skåne och de blåmarkerade tillhör länsstyrelser i norra Sverige.

Anläggning	Oljeindex mg/l	Arsenik mg/l	Bly mg/l	Kadmium mg/l	Koppar mg/l	Krom mg/l	Kvicksilver mg/l	Nickel mg/l	CODcr mg/l	TOC mg/l	Totalkväve mg/l	Totalfosfor mg/l	Suspenderat material mg/l	Zink mg/l
1 Parhall 1:1	1	0,015	0,003	0,0003	0,02	0,005	0,0001	0,01	-	-	3	0,3	50	0,02
2 Kaminen 1	5	-	0,02	0,002	-	-	0,0002	-	-	-	-	-	-	1
3 Hevea 5	1	-	0,003	0,0001	0,02	0,005	0,0001	0,01	-	12	-	-	50	0,02
4 Göteborg Sävenäs 169:2, 747:116, 747:123, 747:134, 747:207	1	0,015	0,003	0,0001	0,02	0,005	0,0001	0,01	-	-	3	0,3	50	0,02
5 Fyllinge 20:426	5	-	0,2	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5
6 Kulan 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Signalen 14	5	-	0,1	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8 Bunkagården Västra 2	5	-	0,1	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5
9 Holje 6:216	5	-	0,015	0,0002	0,03	0,01	0,0001	0,02	-	-	-	-	40	0,1
10 Traversten 3	5	-	0,035	0,005	0,04	0,015	0,00005	0,03	-	-	-	-	40	-
11 Slätvaren 2 och 5	1	-	0,015	0,005	0,04	0,025	0,0001	0,03	-	-	-	-	-	0,15
12 Trucken 1 och 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Kalkatorp 1:9-13	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14 Söderåsen 8:2 och 8:3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Öjebyn 11:43 och 33:268	10	-	-	-	-	-	-	-	300	-	-	-	-	-
16 Vivstamon 1:26 och 1:55	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tillstånd för respektive anläggning (tillhör tabell 4 ovan):

- Anläggning: Parhall 1:1. Diarienummer: 551-29990-2012. Beslutsdatum: 2012-12-14.
- Anläggning: Kaminen 1. Diarienummer: 551-114517-2009. Beslutsdatum: 2011-04-27.
- Anläggning: Hevea 5. Diarienummer: 551-4912-2011. Beslutsdatum: 2013-11-28.
- Anläggning: Göteborg Sävenäs 169:2, 747:116, 747:123, 747:134, 747:207. Diarienummer: 551-30207-2012. Beslutsdatum: 2013-04-17.
- Anläggning: Fyllinge 20:426. Diarienummer: 551-14312-09. Beslutsdatum 2010-03-19.
- Anläggning: Kulan 2. Diarienummer: 551-5176-12. Beslutsdatum: 2013-04-10.
- Anläggning: Signalen 14. Mål nr: M 3701-13. Domslut. 2014-01-28
- Anläggning: Bunkagården Västra 2. Diarienummer: 551-29897-03. Beslutsdatum: 2004-10-07.
- Anläggning: Holje 6:216. Diarienummer: 551-13277-2012. Beslutsdatum: 2013-10-24.
- Anläggning: Traversten 3. Diarienummer: 551-15769-2011. Beslutsdatum: 2013-04-11.
- Anläggning: Slätvaren 2 och 5. Diarienummer: 551-5347-12. Beslutsdatum: 2013-10-25.
- Anläggning: Trucken 1 och 2. Diarienummer: 551-6333-2013. Beslutsdatum: 2013-12-19.
- Anläggning: Kalkatorp 1:9-13. Diarienummer: 551-4516-08. Beslutsdatum: 2012-01-26.
- Anläggning: Söderåsen 8:2 och 8:3. Diarienummer: 551-7948-11. Beslutsdatum: 2012-10-31.
- Anläggning: Öjebyn 11:43 och 33:268. Diarienummer: 551-1529-12. Beslutsdatum: 2012-03-12.
- Anläggning: Vivstamon 1:26 och 1:55. Diarienummer: 551-2349-09. Beslutsdatum: 2009-06-25.

LUNDS UNIVERSITET

Miljövetenskaplig utbildning

Centrum för klimat- och
miljöforskning

Ekologihuset

22362 Lund